

The book cover features a light-colored background with intricate floral and geometric patterns in shades of blue, green, and gold. A large, faint arch is visible behind the title. The title 'زمانظم' is written in a bold, red, stylized Persian calligraphic font with a white outline and a drop shadow effect.

زمانظم

شبیروخان دُرانی (تَرنگ زنی)

زمان نظم

میں نے
شیر خدا درختے

خود نے

پیتوں کو اور ترنگوشی

زماشیرجان ستاسو درانی

د تیر و شلو کالونه شبیر جان زما چچ او زه ئے یابنیم۔
 درآئی دوسره د مینے نه دک زلمے دے چه په وپ ومی ملائ
 کین دافغان په زبانه کین دخپله مینے او احترام دوسره غم
 کور جو پ کرمی چه که بیاد زبانه نه ویست ناممکن نه وی
 فوگران ضرور وی۔

شبیر جان به تل دعوام، نیشنل پارټی په جلسو کین
 زما غم او د سنا انقلابی نظمو نه ویل۔ سنا کلاوغتی
 خو د جنسو جنو سونو سره کار نه ساته۔ ولے زما په
 قلم سیاست دوسره کیکه پنجه بنجه کرمے وے چه زه به
 په هره جنبه جومس لید حافظروم۔ نو کار په هغه ورځ
 او شو چه فرید طوون شبیر جان د نظم و کینو دپاره
 د او غو بننو په خستر هان پینور کین دافغانستان په خند
 سینار وو۔

په دغه ورځ شبیر جان زما غم او مسکن په خاند دچا
 بل شاعر نظم شروع کړو۔ د نظم نوم پښتون وو۔ خه
 و شبیر جان دوینا انداز منفرد دے او خه په هغه شعرو
 کین دوسره حقیقت او وزن ووجه زما مرئی غریو او

سترگے داو بندو کے شمعے۔ چہ شبیر جان نظم ختم کرو
 او واپس دستہ پنج د پاسہ پہ درسی دوی خان بشپو کین
 کینیا ستر فزولی خان ورقہ وے بچیہ دا نظم دچا دے؟
 شبیر جان ورقہ وے با یادان مادے۔ دے خبرے سرہ ما
 شبیر جان تہ غوبن تا وکرو او چہ مخکے ماتہ کرو او
 سترگے مو بر ابر شمعے نوزہ ورقہ میکے شوم مقصد
 مہ داو چہ دروغ دے او وے۔

ہفتہ دوہ پس چہ شبیر جان سرہ د مگنہ واکو دی
 تہ راغلی نو دچا لید نہ مخکین وریا ندے اول ما دینتون
 نظم او وے او بیام ترے نہ ہم ہفتہ دوی خان تپوس
 او کرو۔ شبیر جان وے با یادان مادے کتہ وے ستاسو
 یقین نہ رخی۔ ما ورتہ او وے بچیہ زہ چہ ستاد کین
 پہ مثال حسن او تکرار کوی تہ گورم نو شکہ یقین او کم
 چہ دا تالیکی دی۔

دور کے خوشتراد کیشہین بازار نو نو او میلودی
 کہ دینتون نظم پہ خائے تاماتہ پہ سترگے شو نہوی
 زلفو اور خند غزل ویلے وو نو ماہہ ویلے چہ درانی
 خان چرتہ پہ ہشترسی بنیا پریمی زہ کایلو او دسوختہ
 شاعر شو۔ یا گے شاعرسی شروع کرہ۔

وے پہ دغہ وریچ پہ اکو پی کین شبیر جان ماتہ چل
 ہفتہ ابخ ہنکارہ کر وکوم چہ ترن وریچ پورے زما د

مکہ دکوندوئے پہ واز کوسى ژب اکوله
 پلازم دمرگ نه ذه پتولم دژوندون په غيږه
 ماته مرگه په هغه شپه دژوندون غورښکاره شو
 نور ما ورته وئيل بس شپيرجان نه باقى يو لفظ او نه وائے
 شپيرجان وے بابا چه نه درته نظم او نه وایم نور تاسو
 به ورباندے ليک خټکه کوسى . ما ورته وے بچيه نه اوښ
 هغه تکره خټکه نه يم پائے هم دلته په کت کين به درته خود
 شم -

زه حيران په دے شم چه په دے دومر لږ محمد کين شپيرجان
 دادومر ژور مطالعه او مشاهده دکوم حاکم داوپه -
 زه دا خبره په يقين سره نيم چه شپيرجان داوسنى
 دور يع نايفه او سپيکلے ليکوال دے . ده په خپلو ليکونو
 کين دويرو رازونو نه پد دے پورته کوسى دى او پښتون
 اولس به تاسے نه ديز زده کړه او کوسى الله تعالى دے د
 شپيرجان د قلم او رهم دغه رنگ تازه لرسى . (امين)

په پندرو نور مينه

اجلے خټکه

دعا

زبہ ز مونی پہ خاورہ امن خوشحالی راو لے
پہ دے سپیر اوچو دسترنو سوکائی راو لے

دا چاؤ دے شونہ ے وکلو سپرے مکلونہ جود کرے
پہ دے ازغن ازغن ماحول سپرلی لولئی راو لے

دگور غارہ کرے ابادہ پہ منگو دَ جو نف
وچبتہ ے وک دسر وکلرنو شین خالی راو لے !

چہ پہ ترون ے دتار یز پانہ ے تل فخر کوی
پہ پستند کبی زبہ داسے ورو و لئی راو لے

چہ حوصلے د شاد ز ملیا نو تراسما پورتہ شی
ز مونی پہ جو نو کبی ہمت دَ ملالیں ساو لے

۱۵ اکتوبر ۱۹۸۷ء

چار سدہ کالج

رحمت

کہ نسکور پہ سجدہ پروت یم قر قیامت
ہر اندام یم واقعی متا ثنار صفت

د دنیا در منگینو نہ چرتہ لرے
د غرہ سیمو کنب دے کومہ عبادت

ہرہ سہاہ کنب یم او از ستا دلویئی و سی
مکہ سیند سروان پہ ژبہ تلاوت

پہ سخاکہ د عثمان^{رضی} د سچے راکوے
مال او زد کرمہ تو بان ستا پہ خلقت

گرمو شکر کنب لغو پہ صحرا پروت یم
ہر قدم یم و سی د پاک نبی^ص سنت

کہ نماود دانہ اور ونہ کومی چا پیرہ
کہ یزید راکومی درجہ د شہادت

کہ منصور د زمانے شمس پیا کہ خدایہ
 ہے گناہ شمس پہ دار ستا پہ الفت

شہ او وروح لکہ رحمت کے عشق کئی ڈارم
 پہ قلم یم تذکرے ستاد عظمت

کہ ہر لہر ڈیے دک یم د پینجو شہ
 ورد کدم دلایلہ پرے پہ زحمت

کہ یم غورینے پہ سکا زباندے دوتے شہ
 سل تہر تہی شمس ستا پہ مینہ محبت

ستا پہ لار کہ یم ازغی سترگو کئی مات شہ
 بنیہ کہم شمس پہ منزل ستاد قربت

بیا ہم اے د درانی محبوبہ ربہ
 حق دے نہ شمس ادا کولے د رحمت

نعت

چار چاپیر آخر زمان دے بل خوک نشتہ
چہ ودان پر کل جہان دے بل خوک نشتہ

چہ ئے رب لہ مخہ جوہ کل کائنات کپول
چہ دیدار ئے بہ اسمان دے بل خوک نشتہ
چہ دشمن ئے ہم قسم بہ صداقت خورسی
چہ سردای دو جہان دے بل خوک نشتہ
چہ بتان ئے قول نکور بہ ولادت شو
بہ عرب عجم چہ گران دے بل خوک نشتہ
چہ بہ نور ئے شو دَ جہل دور ختم
چہ امین دکل کاسوان دے بل خوک نشتہ
شفاعت بہ بہ محشر چہ د اُمت کرسی
چہ بہ ہر چا مہربان دے بل خوک نشتہ
چہ درود ئے دَ خبر و وسیلہ دہ
چہ دھر زہ کی درمان دے بل خوک نشتہ

دراستی بہ ئے خہ صفت بہ قلم او کرسی
بہ خالق چہ خورمہ گران دے بل خوک نشتہ
جون ۱۹۹۰ء ترنگر می

فریاد

هر قدم سره گناہ ز ما زیادتین سی
منہ خبریمه لحد راتہ تنگین سی

چه لاسونه هتکرئی مخ په قبله شمس
هریو لفظم د جانان نامه جوار بین سی

ابراهیم کعبه کره پاکه د بتا نفوس
خو د زبده بتان په ژوند کله ماتین سی

حن ستاو نور زده ستا پیدا او بنست دے
ولے دانا دان زبده کے م نہ پو هیب سی

چه تندے کیبدم په زمکه ستالورئی کین
راته خاورو کین دیار تصویر بنکارین سی

زبده په ما غلبه کرے دے د ما غوس
هغه کار کوی په شه چه خوشحالیر سی

تہ قادرے پتہ دازوفہ درتہ بینکاری
ہندہ ستا او بندگی م د بیل کیپیسی

خدایہ نور داگناہکار وجودم واخلم
بوج پہ زمکہ شولہ نورہ خفہ کیپیسی

دوآئی تہ زہہ صفاکرہ جہنم کین
زند چہ کلک شہجے داورہ نہ پاکپیسی

۲۔ حولائی ۱۹۹۳ء

سوات کلام

داوے ؟

رائی چہ رونہ و اوکرو خپل ترون پہ اتفاق
تدکومہ بہ اغیار خوشحالہ وومونہ پہ نفاق

شوے لرونہ زمونہ کرونہ بھی مرہ تالا کورونہ
چہ چرتہ مسلمانی دے ہلتہ بلدی سہ اوسونہ

دبوسنیا بناکت پہ بازارونو کین نیلام شو
دحس بنا پیرے مو وزیرانہ تہ انعام شو

عراق شو لرونہ لرونہ محفوظ نہ دی ہزارونہ
زمونہ دامام پہ روضہ اوشو کذارونہ

پہ وینو کین خپوب شو دکابل بنکلو خوا سانہ
رسی شوے دیانسی مرو کین چرونہ تہ زلفانہ

کرہ چورہ معشورنہ مادی پرستو دکشمیرہ
بھارتہ او پاکستان کلہ انکار کرہی دشاہ تیرہ

ظہور نہ دیکھو نہ شیخ و نہ پہ کرم الفاظ بایں ہی بیٹا کرم
 جوانان خیر کہ شہیدان شو دیاسین مرگ خیر کرم

ملکری دیہود نہ شیخ خلاف د مسلمان
 فرمان دے د اللہ مومنہ تہ کتاب کن د قرآن

کمزورے مو ایمان شو تہیہ و زور تہ سی و نہ
 اقبالہ جہ بے پرے دے د شاہین شو زور نہ

د تیلو نہ ہی ہش تہ ضرورت د سمندر دے
 چھوانہ تے نظر رونرو زومنز پہ گوی اور دے

دامہ و ایسی چہ بچ بہ د دے اورہ زومنز کور شی
 دامرستہ دیہود بہ در آخے در تہ پیغور شی

۱۔ امام ابو حنیفہؒ ۲۔ اسرائیل وزیر اعظم

۳۔ شیخ یاسین ۴۔ علامہ محمد اقبال۔

۵۔ دامر یکے صدر جارج و ہلیو ہش۔

پڻتون قام

چه لا تراوسه م نهر په بهانو ساق
چه لا تراوسه م بندي په قيد خانو ساق

چه لا تراوسه م محفوظ عزت و خورنه د
چه لا تراوسه م پتو سر د برومي مورنه د

چه لا تراوسه م بچي بنسپې ابلې بنسپې گد م
چه د بابو م کونډ م اوس م سترگه سر م گد م

چه د تکر په برو امانو لا گولئ و س ميند م
قيصه خانه کښ شاه زلميانو تښتيدو م قير يوس م

چه د ماصم په کور اوس و نه نظامان لگوي
اجل خټک باند م توم و نه د قيبان لگوي

د غاڙي گل بابا جمان کښ کد بلا جو پ ه د ه
هدو کوشه کښ د بابو م و او يلا جو پ ه د ه

خمرانان مرسو شرد و قورمه و غز تونه لوت شو
 کورونه شخه آجما تونه قرا آ نونه لوت شو

جلا وطن کے نزد پنتون فخر افغان کور لو
 کافر غدارے و کرمی پہ سردا و زیان کور لو

د مشرانو ادیرے مو جیلخانے جو رہے شوے
 دھویند و لورنو سرے بنگرے موز و لٹے جو بگوشو

گناہ سردا وہ چہ غر بنتنه مودندم کورلہ
 بل مو غندنہ دظلمونہ د قیوم کورلہ

یہ خواتعے مشینونہ دسی فرجیان و لار دسی
 بل خوادعدم تشدد پیغامبران و لار دسی

گتہ بہ خورک کورسی فیصلہ بہ موزنہ پہ وخت پریندو
 داتلو نکی ذلتہ بہ ہی یہ نصیحت پریندو

تر شو بہ موزنہ د بنگلو شخہ اکیدارسی کور
 تر شو بہ موزنہ د غاصب صنت زارسی کور

تر خور به موندن شسته د نږا کمانو کین شمکوره اوسو
تر خور به موندن په ټکر د و د می پے نسکور ه اوسو

تر خور به موندن ه مسافر د خپله کوره او سو
اختر تن کور ه به جدا د خپله مور ه اوسو

راځن ملگرو چه د حق تپو س په جار او کور و
يو ځله بيا لکه سن تپس کړا په دار او کور و

دلراو بر تر مينځه کړ بڼې نه انکار او کور و
نه به تپتپين و نه خر شين و دا اقرار او کور و

قسم به او کور و د بایو ښه شهيدانو په نوم
يا په ټکر د ژوبل شو ښه يرد امانو په نوم

په مچھ ديرو حیدر اباد کښ د قیديانو په نوم
د هری پور په جیل کښ بنځر خد متکارانو په نوم

د کونړو رنډو ماشومانو يیتيمانو په نوم
د خواری کښو مسافرو مزدورانو په نوم

جلا وطن دخپله کوره لیلو رانغو په نوم
په حق و لاله د قام پرسته شاعرانو په نوم

د خپلو ژوبل احساسونو په تپوس کې و
د تالا شومې ارمانو نه په تپوس کې و

د تار تار شومې عزتو نه په تپوس کې و
د کونډو رنډو د ویدونو په تپوس کې و

ناحقه شومې د ظلمونو په تپوس کې و
د کیدې لې الترامونو په تپوس کې و

د زمرودو د کافو نه په تپوس کې و
د فیلام شومې حنکونو نه په تپوس کې و

د تفریبیلو ورسک د میونو په تپوس کې و
د خپلې خاورې د حدونو په تپوس کې و

په لمر خفه دې ایل خا او خورشمال خا ملګرو
پیسو باندو کول د خیر شنه ازمدیان ملګرو

دا او دده شری ضمیرونه و سینہ ول غوارنہ
 داد نفاق قردہ اور ونه سره ول غوارنہ

سواتی ابی او ملائی دسا په لہ زان بچو
 نورپی سر تورے جو نے نہ شہی دافغان بچو

د دراتی ارمان پوره کرمی سر جنم پورته کرمی
 اے شاه ز میا نر په یذید پسه د ندے پورته کرمی

د وخت فرعون ته یو او از شہی خیل جانا او گتہی
 د پلار نیکه په وینو رنگ پښتو نستان او گتہی

۱۲- اکت ۱۹۹۰ء

د بابوے ورخ

دِبالا کوٲہ ازاد کشمیر نر لذلہ

پہ بالا کوٲہ مانسہرہ ازاد کشمیر قیامت دے
خلہٴ ہم گنولے رہہ پتہٴ پکین ستا حکمت دے

خوزدہٴ تہ گیلہٴ مِ راشی چہ یتیمان او وینم
دا بے کفنہٴ سرسی چہ پہ میدان او وینم

دنا بے اسرے جوتے بے لاسو بنپو کھوانا ن
کھرونہٴ داسے پراتہٴ لکھ چہ وٲہ شی تالان

ہفہٴ ناسپر دے کلسٴ ہفہٴ نازک چکلونہ
ہفہٴ دزیکے خورے د نورهٴ چک مخونہ

ہفہٴ مکن دلوالو د سپرلو چ کہ خاؤرہ
چہ د خنبروی پہ سر بہ تے پر تہ وہ واورہ

ہفہٴ دنگ شنهٴ غرونہٴ چہ د عظمتِ نخبیٴ وے
سینٴ چینیٴ داو بو چہ د جنتِ نخبیٴ وے

کن فیکون ربہ ستاد قدرت نہ قس بان
 سر پہ سجدہ شو غرو نہ ستاد طاقت نہ قربان

سحر چہ سکول تہ تلل د زیکہ خورے غلمان
 اختر نژدے دے بے مرنہ بہ اخیلے بو تھان

بستہ کین کیندہ راتہ سر د و دئی او غوزان
 سکول تہ چولہ نہ راحی میا شدہ شروع درمضان

پہ بنیو زہے چیتہے او بے قنہ و مگر یوان
 پہ خورشحالو دا اختر سحر دکور شو روان

خہ کم پہ نہہ بچے چفے سورے جو رہے شورے
 پہ جنتی زمکہ دا اور طیبے جو رہے شورے

دھر طرف نہ راحی د خویندہ لو منہ و فریاد
 و رنج و محشر دہ نبی تہ زمونہ او کرے امداد

چ چانہ بنیو پرے شورے د چانہ کتہ سر و نہ
 مقل خانے شورے راتہ خیلے حجرے کورو نہ

درومن نه را غلاماته چنجه پسته او با داد
چو هدری خالی کوی ورته خیل د غنجه کور داد

دو آفی کوه لے خبر دادے در ب امتحان
هغه قادر دے وینی پتہ او بنکاره دانشان

۸. اکتوبر ۱۹۰۵ء

---

۱. صدر پاکستان جنرل پرویز مشرفی
۲. چو هدری پرویز الہی

خوار لسم اگست ۲۰۰۴ء

داپہ کوشہ کین چہ بنیے ابلہ ماشومان سکر حئی
پہ سرو غرمو کین سر تو رسر سیریا کرا ایوا کرحئی

شوک پہ لختی کین د بازار مور تہ دو دئی لہدی
شوک پہ کبار پیے دکلی پہ دیدان گرحئی

شوک پہ پیوند پیوند لمن دخان مو تہ صفا کرحی
چا دکنگر و تال پہ سرا اینیہ بدیشان گرحئی

دخیل بناست نہ نا خبرہ یی روپی دپا رہ
دو لچہ پہ لاس د سپیلنو سپر دے کلان کرحئی

دوسی گومل کین ہم زرق شتہ دے ارمان نہ لری
پہ دے ازادہ خاورہ خہ نہ خہ حقونہ لری

دوسی نہ کرسی او نہ عہدہ نہ وزارت غرابی
نہ تو پک مار او نہ مو تہ او نہ شہرت غرابی

چا دھرانہ ورے سعور دی کیں پہ فتنہ پاتھ تیرے کرم
چا پہ خواجه برسی امام کیں پہ خیرات تیرے کرم

دچاسلگی د نوا یا نو د عظمت نخبی دسی
دچا نھ بی دسر دارانو د دولت نخبی دسی

د چا پہ وینو د چوھد ریانہ محلہ نہ رنگ شو
د چا پہ او بنکو د خانانو مقامو نہ دنگ شو

پہ دے کیں ماتہ والی راشہ او جشنو نہ اوکھہ
ہ ازاد سی د نوے ناوے دید نو نہ اوکھہ

زہ د قام سترے ہم احساس لرم شاعر یادینم
چرتہ خرشحال چرتہ اجمل چرتہ خاطر یادینم

د اوچو شگو نہ محلہ پہ بیابانہ جو پوہوم
د قام بچوتہ د صحرا نہ گلستانہ جو پوہوم

ز ما بچی لا پہ فتنہ پاتھ بانڈے گذرانے کد سی
پہ مارہ خیتہ بے غم خوب پیسے ارمان کور سی

پہ کد مہ و رخ چہ دوسى مارۀ شى او خدی نه او کوسى
 زما قلم به ستاد نا و سے صفتونه او کوسى

اوس لا ددوسى او بنگى او چومده در آنى په لمن
 چرتہ لہوم دے ژوند و مہ و تہ تکرے دکفن

دآزادسى و رخ ۳۰۰۳ ر

احساسے

تو رخا در چہ پہ اسمان دتیا سر و خور شئی
خپل و جود راتہ سقر شئی غور بنے اور شئی

در تسی گناہ نہ دومرہ لورے غر چو پ کریم
چہ خیبر او هندو کتر و رتہ نسکور شئی

ہرہ شیبہ عرش لہز ہ وومہ پہ آہوند
بگنید و نیکی مکورت مات زما پہ شور شئی

اسوینو کین م سپر غئی ہی تر اسمانہ
دژ و ندون سپر کی بہ خہ زما سمسور شئی

سلمانؑ نہ ئے مہلت نہ دے و سر کرے
نا ممکن دہ چہ دگور شیبہ دے پہ کور شئی

کوم اذنان چہ خیل طاقت باندے مغرور شی
دغورودھے دَماشِی د پیغور شی

دژوندون ہمہ رازونہ دامعلوم شو
داچل و بانڈے اویہ د متو زور شی

تیرہ پنچ چہ مرگی بنی پہ ژوندون کہی
ذہن مثل شی داذان سترگی شکور شی

تنبتہ تنبتہ درآفجی دہغوسی تنبتہ
چہ دولت دچا مذہب عبادت شکور شی

۱۷ فوروری ۲۰۰۲ ر

کورنگو کراچی

دَمظلوم پہ طرحہ

سورہ یوسفؑ افغانستانو پہ خیبر او تاتر و کین
تہیئنگ لاسونہ سرہ و رکڑی سموغر ونواو میر و کین

د ففاق پنجریہ کورئی ماتے یرہ خلہ اویدا او از شی
شورہ او سو پیٹہ ستر کے دحرہ تورو تیار و کین

د شہباز پہ وینع سرہ کورئی تہو سافو توری پنجے
کیدہ ناست برہ پہ تخت کے قینے اچوی زمر و کین

چہ اخیل پہ کین وژلے د مغل دیدش زرہ فوج دے
نیلا میں سی عن تونہ فن زموئن ہغہ دس و کین

سوات باجوہ و زیرستان کین سرہ اورونہ و اتہ بل دی
شورہ لہ شے بنیے منزل کروہے قصورہ پہ ازغد کین

د وطنہ چہ قربان شی ژوندی او سی تر قیامتہ
دھارون توری ترو سہ چو نے ستائی پہ تہو کین

هندو کش رانہ قبضہ شو دخیب فر جو تہ تاوی شو
کفن او شلوہ ملائے غیرت و اچرہ ن ملو کین

دسپی غو بنے یہ و اللہ کہ سپی خو ہا لے وی تر او
مونہ خور و دیچو غو بنے دسا مرا جو پہ تالو کین

انتہا د نا پو بنتیا دہ و رور دور ویرہ پہ چنگد شو
یونہ ژوند ورک شو تسر کین بل تہ ژوند بنکارا پیسو کین

مایوسی کفر گناہ دہ لا مایوس دو حدت نہ ایم
ہیشہ پتچہ پرتے وی د غیرت سپر نخی اید و کین

نور منت زار مائے مہ کرہ در آخے کو تکہ تہ لاس کرہ
کپہ خلہ پہ سوک سمین سیا دا متل دے پہ چسبتد کین

۱۶۷۲ء واقعہ دہ تار میخ لیکي چہ د سپر لی موسم
کین درے مغلو سپایان یو صافی بیقلہ او چیرہ لہ۔ صافی قام
ہفہ درے سپایان قتل کر لہ۔ دکنر حاکم حسین بیگ د هغوسی
د بدل اختو دیار پہ صافی قام حملہ او کرہ خو شکست لے
او خوب و۔ پہ دے خیرہ دکابل صوبہ دار محمد امین خان
دیر غصہ او خفہ شو۔ او د صافی قام نہ د بدل اختو دیارہ

کے ہیں غنم لیکر تیار کی و۔ محمد امین خان سرہ د مغلو پہ دے
لیکر کین خوشحال خان خٹک بابا اور مومند و مستجاب خان
ارباب ہم شامل و و۔

داد پینتو دعزت جنگ و و نو خوشحال خٹک پہ پینتہ
صافی قام د محمد امین خان دارادے نہ خبر کی و چہ ہغوسکا
ہم جنگ تہ تیار ہے او کہیں۔ صافی قام د مومند و افرید و
او شتوارو نہ د پینتہ او پینتوں پہ نوم امداد او غوبنتو
او ہغوسکا د پینتوں د ننگ پہ نرم یں او ان شو او د مغل فوج
تہ کے د خیبر لارہ او نیوہ۔ پہ دے جنگ کین د پینتو سر
لیکر ان ایل خان او دریاخان و و۔ د تاریخ حنی کتہ بونہ
لیکی چہ پہ دے جنگ کین د مغلو دیرش زہ فوجین مرہ
شوے و و۔ وے خوشحال خان خٹک چہ پہ خیلہ ہم پہ دغہ
مدقعہ د مغلو پہ لیکر کین شامل و و۔ د مرہ و شمیر خلوتیت
زہ لیس۔ داد عظیم مغل سلطنت پہ پینتہ سیمہ و پ و پے
شکست او د زوال ابتدا و۔

آہ ہارون ہغہ ننگیالے تورزن و و چہ د ملا کین پہ
جنگ کین آہ دانگر بن تو پچھی پہ تورہ حلال کرے و و۔ ہارون
خیلہ ہم پہ دغہ جنگ کین شہید شوے دے وے پینتے جوتے
نن ہم خیل تورزن و رور پہ دے تہ پہ ستائی ہ
پہ ملا کندہ تورہ تیارہ شوہ
ہارونہ تورہ خلوہ چہ د نیا شینہ

۳ انگریز فوج چہ کلمہ پہ ۷ وند د جنرل براؤن پہ
 مشرخی کین حملہ اوکروہ ۔ او د پینتو شاہ زلمو حوصلے پئے
 شوے نویدے لوگرے پیٹھے ملا لے دے خبرے سر د جنگ
 میدان تہ را او دنکل چہ سبائتہ موسا صاحب فوج د عز
 لوتہ کورنہ ہی د زلا تہ پہ مرگ و ژنی نونن پہ نرتوب
 او میرانہ ولے کافونہ نہ و ژنو۔ دے خبرے پہ زلمو
 کین دومرہ جذبہ پیداکروہ چہ جنرل براؤن لے پہ تینبتہ
 مجبور کرو۔ ولے سا صاحبی فوجیانو پہ تلوتلو
 کین دلا لے قہتر پہ گولور سورے سورے کرو او صفہ
 دے وند پہ جنگ کین شہیدہ شوہ۔ داخو نوموتہ زما
 پہ نظمو نو کین بار بار را حئی نرو ضاحت م ضروری
 گنرو۔ باقی پہ دوسی تفصیلی خبرے زما د نشر کتاب
 "زما کالم" کین موجود دی۔

درآئیے

۲۳۔ اکتوبر ۲۰۰۷ ع

مزدور

مسلمان او انسان خہ چہ زہ کم ترمیم د حییوان
نہ پہ بنسپو کینم خیالی و سہ نہ ترمیم یہ گس بیوان

نفسیم سپہ پرون کما مشرمان دلرہے ڈاہی
جے پر و نئے م لور کسکادہ بے د سہ معریم پہ لوزان

ستاپہ دوم لرم جھان کین ربہ زہ پہ واکہ ناستیم
درے فلورنہ م پناہ شہ د کس د لے پہ ارمان

میلا پورنہ زلز لے دے ربہ مورنہ لہ دی ساتلے
د نیاز بیسہ پہ دے چم ک نہ رکھی و سہ تہ باران

مورنہ او پیم بانڈے ہم ربہ الحمد للہ وایو
ناشکر سہ کولے نہ شہ پہ یو حال کین دزخان

ما شدم زوے م راتہ وائی بابا ماتہ خیالی واخلہ
چہ پتریم داوہم پتریم نہ بنسپم م غر سے کمر کھوران

تل دمی مو نیا سہ خالقمہ و میریہ مور و سلور دینہ
خود شمع پہ سیزلمہ غور شعالیہ ہی پیننگان

دا چرکان چہ ہضموری پہ شرابو اے خالقمہ
چہ دے رحم پہ دوسی و نیم زبہ تہ راشی م خفگان

پہ شو ندون دوزخ کنی پروتیم پہ و جردیم اور بلیریک
تھا تے تہ م را عو ندوسی د دنیا واپہ خدایان

د لورگی م دتہر خم نہ فرے دنج کسہ لو غدریت
سل رو پیمای م من دوری دہ خننہ و اخلم دارو کما

پہ دوہ نیم مسوہ رو پیم شومہ دہ مے گورہ پہ بازار کن
د دالور نو تپوس مہ کسرہ شی خطابہ ک اور س

پرو س کال چہ پہ اختر کنی مو خوب لپ پراتی دسی
تسورہ چبئی د ماشی ما نور د غورب مخم پہ ارمان

اے د عرش او فرش و اکدارہ والا خنک برابریم دہ
گورہ و دہ معاملہ دہ شوم انصاف تہ دے حیران

و آدم حوا اولاد دے دا چوٹنگہ و کین چہ اوسہ
درمہت دروازے بندے و لے دوی تہ داسمان

د جنت مسکے ربہ پہ مکرہ خیتہ منہ کسے
ملا جان پہ خیتہ مور کے حکم ستاؤ حورے غلانا

نور ثوی ذرون تیر و لجا نہ شم د جنت پہ طوعہ طبعہ
هسی نہ چہ م خالقه لہ بہ تندہ کسے ہے ایمان

د خانانہ پہ درشل نور ذلت م قبول نہ دے
د آدم اولاد زردار دی خریدی موشن غریبان

د جنت دوزخ قیصہ دے ہم غریب لہرہ پہ کہ دہ
جماعت نہ دے اباد کم و د نہر و پہ اذان

دلہ موشن فسکور پراتہ یے پنخہ و ختہ ستالوئی کین
د جنت پہ رنگینو بہ دے خانان و سی مشران

د اسلکی د ماسر مانو بہ ایمان م کسے کھنورے
چہ پہ تہ تہ تہ بہ دیا با غواپ سی همان

پیلانی غرندے لہرگی شوتل و بل و عظمتوں
 ربہ موزنہ نہ خود سے غمورہ دزدار دکر ویران

شیش محل کہ تاج محل سے کہ دچین عظیم ویرال
 بنیاد و نوکین سے بنیاد وہی پہ لاکو فرمز دیوان

درا فی و لہر ہ سے مر شو ربہ ولتہ کبھی سے و رکسہ
 دجنت شراب شوردہ دے شی نصیب و صلا جان

۲ جولائی ۲۰۰۷ء

د امریکہ صدر جارج ڈبلیو بوش ته پراسی خط

لارے که مونږ ته دا زغور که دی
سینې زمونږ د هوصلو د که دی

پل صراط به ورته سرکړ و بښه
د کابل خاوره د سپرلر د که دی

که دوه څلور زره قربان شو خیر دے
د دے زمونږ د شتون زموږ د که دی

د المړې لورې غورته چه خاموشه وینې
شونډه د دوی د باقوسا د که دی

میندے زمونږ شو د دژلې بلدے
حکمه لے او پښکې د جذبې د که دی

شمرنگ د بنگړو شور د کولر شو ورته
شمې لمر پتې پده وینو سړو د که دی

د افغانستان لورنډه د خيبر خفه دی
 حکه سنگی ټی د گیلو ټو کے دی

اور ورته بل د خپله کوره شولو
 پورته لمبې داسو میلو ټو کے دی

په عارضی فتح جشن مه کره بېشه
 لا خورم جالے د بچرو ټو کے دی

تا د افغانستان تاریخ لوستلے نه دے
 قه لے صفحې د قربانو ټو کے دی

خدا ئیکو قدم که په سینه ټو پریو دی
 دکابل خاوره د پښتو ټو کے دی

د رونیو سبا په انتظار درانجے
 خیر دے که شپه د شرکیرو ټو کے دی .

دنیہ اوواز

ما تہ مینہ کروندہ کین سو د کے اور اوکری
د دے هیواد غونہ قعل زما پہ لور اوکری

لکه پستنگ به حان سستی کرم د پستو پہ شمع
د پستو نخوا همه از غی زما پہ کو راوکری

په کوسو لارو چه میروم با با قدم اینے دے
په هغه خاورو کین زما دسترگو تور اوکری

د پستو ناوے دارواند ده په خپله را حی
قعل سره یوشی د نفاق تخم فکور اوکری

که په ریگزار هم د جنت فطاری جو که نه شو
بیام دژوند په هره پانزه کین پیغو د اوکری

د وخت ستم دل راو بر پښتانه یو که و سره
حالات سازگار د په نومی د پښتون شور اوکری

در آنی لایه یو یستمه پیروئی هم او و ته
 حاسی بیدار کوی به سینو کبی و رته زورا و کوی

بد نصیبہ کا بلے

ہوئی دبا رو دو دے چہرہ دنی د ہمو نو کیہی
لہ بے شروع دی فن زما پہ ارمانو نو کیہی

دوختہ مسم بے غیر قی کہ بے و سہی او گنہم
حلمی پہ ما پچہ دخیبہر دنگہ غم و نو کیہی

ملا ذلیل شے چہ ذلیلہ دے زما خاورہ کرہ
نیلام شروع دے سر عام دافغان جو نو کیہی

داخرت اختیار دے ہم دو یہ و اخستہ
ہرہ جمعہ حورو ویش پہ جما تو نو کیہی

مذہب بدل شو کہ دزور مذہب گئے پورہ شو
پہ مسلمان ہم اوس فتوے دجہا دو نو کیہی

امام بارکھاد کینے خود کشت حملے روا کرہم ربہ
بے خدمتہ حکہ زما د قسا ا نو نو کیہی

چہ پہ میدان گئے غم بنے خہ ہدو کی سپہ او خورل
 فن ہف من و قہ چندے دکھنوں نو کیہ بی سی

داکرم مذہب دے مر شہید قاتل غازی شوہ
 ستا دکھوں نو من نیو سے پہ دالرو نو کیہ بی سی

مہ خور شحالیزہ ملا جانہ چہ کابل م و ران کو
 داخو دالہواو بہ خور زما پہ و نیو کیہ بی سی

پہ مرگ خفہ نہ میہ ڈا پ مہ پہ دے در آخے
 سازش دمرگ م د جمان پہ مہمب و نو کیہ بی سی

۲۰۔ جنوری ۱۹۹۸ء

جلال آباد افغانستان

پخوانا

نه د د و د سى خبره نه د پيسو غمو نه
لکه ټه گرده شيشه صفا وودايسه زه و نه

بز غلے کر له نه وودخود غرضى او لا چ
للمو به هم تو کول ټه او بو سره گلونه

د حجره کوټا کين منکے کټا نه ولا چليم
مستې چه زور به او کړ و چينه به شو چرسونه

د نيټې شپې پوره رباب منکے او ټپې
نه د بجلئ لا بڼې و نه وودگيس بلونه

پئی او شو ملے خہ چہ کوچ او غوری بیبیار
وہ دور بشو دو دئی دستو دک جامونہ

تا نلہ کبن فاستہ ناوے چا پیرو تا و ترے خادر
مکہ چہ پتا بیپی کبن وی پہ دریاب لعلونہ

کینر بند پریش شوگر ہدو چانہ پیش ندو
دایلوں وجود نہ و ونہ پہ زیری مرگونہ

کاش درانی چہ تہ ہم پیدا وے ہفہ وخت
نہ دو سال مذے وے نہد فراق اوسرونہ

دُمر خیرہ راخیرسی

حالات چو بے بدلیبسی دَسکندر نہ پتہ لگی
دے سپیئر سپیئر او بنکو کئی جذبہ نہ پتہ لگی

نغمہ دا انقلاب دی ستر کے سرے دنکیا لہ شوع
حقوتہ پہ زور اخی و لہ نہ پتہ لگی

د چونہ لہ پتہ چہ دن لہ مخکین چنہ شوع
دُمر خیرہ راخیرسی نطاس و نہ پتہ لگی

آمو نہ تر جہلمہ پنبتند چر کے شروع کرے
پہ لارہ د خیبر د قافلہ نہ پتہ لگی

کرتی پیوندوسی د اتفاقے او اتحاد
پہ سیمہ د کابل د معرکہ نہ پتہ لگی

دستہ بابا ارمان بہ درانیہ اوس پورہ شعی
چبندن یرہ نعرہ شوع د جلسو نہ پتہ لگی

۱۔ جون ۱۹۸۷ء ڈوب بلوچستان

تظہین دو اکتہرنگیالی پہ نظم

سرشیند مد پہ دے خاورہ میراثہ م د پایا دہ
اے ز ما خوبہ و وطنہ ستا ساتھ فرض پہ مادہ

ستا خیرگی چودسی اوچ غرونہ پینقن لره جنت دے
کہ خیر د عظمت نخبہ ہندو کش دک د غیر ت دے
ستا ملا لہ کین ہمت شتہ ستا میل دکا فی سخت دے
ستا بہ مینہ کین پرینوگ احمد شاہ د دہلی تخت دے
دہرانے دے وطنہ سامراج ہم کرے صفت دے
دا چہ فن پہ وینو سورے دملیانہ شرارت دے

سل تعہ دے ستا بہ سرشم شاعری م تہلہ ستادہ
اے ز ما خوبہ و وطنہ ستا ساتھ فرض پہ مادہ

اوبہ چادسی بیلیم کہے اے وطنہ پہ دا نگور
لراو بر بہ جدانہ شی د فولادو پہ بند و نو
پینقن تل ماتہ خردی لے د ملا پہ سا ز شونو
لہ نظر کورا ناند اوکھی دکا افغان پہ تار پینور
دست تیس تیس قیصم کہی یادے د جقات پہ مہر و نو
د میں م پہ کتاب لیک دس پہ خرد و خور و شعر و نو

ملا جانہ کہ وہ نفاہ ہے اور اس بیدار پنبقون خرا دہ
اے زما خوبہ و وطنہ ستا ساتھ فرض پہ مادہ

مونیہ تل پہ خیلو وینو رقم کہے تار یخونہ
د وطن پہ پاکہ مینہ مونیہ شیندی دی سر و نہ
نذرانہ دخیلوا کی کہیں نیلام شوے مو کو روٹہ
محفوظ نہ دیکھ پاتے شوے د لوگہ و غنہ تر نہ
مشرانو موتیر کہے ستاپہ سر باندے قیدی نہ
د زلمو لاس کہیں پنکھی دی زولتہ او زنجیر و نہ

د آمو نہ تر چہلمہ جو بہ ترے کر بلا دہ
اے زما خوبہ و وطنہ ستا ساتھ فرض پہ مادہ

ستا پہ مینہ اے وطنہ مونیہ اخصتہ تہستونہ
روس نواز یو تل یاد شوے خیم نہ دی تیر وختونہ
امریکی و خواریہ کہے پہ ملیا نر و السہ و نہ
مدرسوں نے جو کہے دے عسکر و سنسٹرو نہ
خونہ نہ نہ کہ د ملا شہ کمرے و ران ز مونیہ کورونہ
لرا و پر کہیں نے خوارہ کر لی دباردو سورنگو نہ

تلیم کہے اے وطنہ ستاپہ بدہ و ریح زہادہ
اے زما خوبہ و وطنہ ستا ساتھ فرض پہ مادہ

د پردو به خه گينه کرم خپل بچي م لرم ما نه شو
لر بډل به م په غيږ چه هغه خلق غداران شو
هم هغې تالی کين تډکی چه په کرم تالی خوران شو
ويتم شکس م د وجود نه جوړ زغم خاماران شو
د غيرت پگرمي لے لرم کرم د سامراجو دلالات شو
د ملا په جال راگير شو د هشت گرد او طالبان شو

درنه زار شمه وطنه ستا سپيڅلې هره خوا ده
اے زما خوبه وطنه ستا ساتنه فرض په ماده

کې و راوینې به اے وطنه پير و کار د پير روښان
په جرگه به کورته ورشړ د ايميل او دريا خان
خبر خيبر کين به بيدار کې و دغرم شمال مير وس بچيان
فکر مه کره لاژ و ندي دی ستاد خاورگ پيښنگان
غوربه غوربه شه دولت غنډينی راروا شولو کاروان
ورته لاره ده بنود لے نن پښتون فخر افغان

لر او بډسره يی کينی دی د پير رنډ کښه قضا ده
اے زما خوبه وطنه ستا ساتنه فرض په ماده

په اير وکين لاسپړغم شته د خيبر په دنگو غرونو
 خپل کفن په لوپتمې کړسې اے وطنه ستا په جو تو
 ستا کڼو رکڼو رکورونه مونږ ته غور د معلونو
 ازغلي به دے ورنه کړو په ميو د چمتو نو
 ملاجان يوتل لو تپه د قسان په ايا تو نو
 ستا په غيږ مو مرگي ټول دے په تو پور په ټينگرونو

د دے دور هر ملا ته د راقی تر لے ملا د ه
 اے زما خوبه وطنه ستا سا تبه فرض په ما د ه

داسلکي سلکي ماحول به اے وطنه بيا خندا شي
 د بارود د اتيارے به درنگ ساعت له روزو سپا شي
 پيژو د ونکي ماشر ما تو کين به جوړه مير و سي دريا شي
 د ابر پندونو نهر چي به ستاد خاورے نه خدا شي
 د ازغو شوکے به کي شي هر طرف ته په بنسلا شي
 د اديتو سره داغونه به غاښتول لوگد لالا شي

دا وطنه په اباديښي ادا د ه مولا پخوا د ه
 اے زما خوبه وطنه ستا سا تبه فرض په ما د ه

ذوال

چہ دتور و زلفوتیر دے تھی دوران
کری حوائی درتہ رینے رینے خزان

چہ دحسن پہ مندی شپے قیمتد
دکوٹے نہ دے رخصت تھی دلان

دا کسے کسے حوائی چہ دے ازغی تھی
بلبل خہ چہ تینبته اوکری بوراکان

بیا سلام ددر آفے دقبر اوکری
پہ مزارے او پیکے توے کہہ دارمان

اے زما محبوبہ سرا بہ

کہ زما اور ستا پہ مینہ ر بہ خلتن شد خبر دار
د منصور غر ندم بہ ما ہم ہے قصورہ کرسی پہ دار

د خیل ندر پتنگان گدرہ اسماعیلؑ قربانی کیجی
د کب خستہ کنی یوسفؑ دے ابراہیمؑ تہ اور تیار

د بلالؑ پہ سینہ کچھ لغز پروت پہ گد مو شکد
اوینان لاش د عثمانؑ شو چو رابنہ کنی د با زار

د حمزہؑ کلیجی گدرہ د ہندے سر پہ لاس کنی
و بنکی سرہ د اسمؑ پہ وینو کہ شرمخ و سائونخوار

کر بلا د غمہ ڈا اسی د حسینؑ وینے پر سہ تو مجھے شرمے
ہم حقہ تما شہ کرسی چہ د جا شولہ سارا

د آدمؑ نہ تو دے دمہ ہر عاشق د پہ دار کیجی
یعدوبابؑ و ند شولہ فراق کنی یوسفؑ گدھی تہ شو گزار

اے زما محبوبہ رہہ عجیبہ دے فلسفہ دہ
ما جاہلہ تہ خوینکاری نکہ او بنہ بے مہار

دوسری فرعون ترمینہ شہ ذاق دشمنی شتہ
داجنہ ستا بہ ذات وہ فرعون تانہ کرمی انکار

بیا ہم اے منصفہ دہہ موسیٰ او بہ خینہ کرمی
دفرعون بہ بیدہ کرمہ ملغاری دسی قطار

کوہ شہ چہ دے قانون وی خو مخلوق تہ نظر او کرمہ
یوسیکن شو دچرکافربل مسکرم ک تہ بے قرار

ہفتہ او کرمہ کافر تہ چہ سپو بہ می کینہ درتہ خانہ
ما کرمہ خیلہ خرواقی خاور بے بہ ترمبہ او استغفار

مال دولت بنا کستہ و کرمہ د خدا سی نہ چہ منکر دہ
زہ خزلہ دم بران شرم تل بہ خلمہ م ستا اذ کار

خفہ نہ شتہ اے خالفہ خود اکرم عدل انصاف دے
ہر نظام بہ مندوسروسی خوار و زارتول پر ہینرکاد

ملا جان پہ ممبر وائی ہر سخن پہ جنتی و سی
دفعوں عمد دراز کہی و پہ خیرات غنر غفار

ہر ظالم لہ دے جی ہا کہی پہ دنیا باندے جنت دے
مانہ واپی پاکہ ربہ د مریس او کہہ انتظار

ستا جنت بہ ہم د خان وی خفہ نہ شے لویہ خدا یہ
خیرات او کہی پہ حرام شے سخیا نہ کہی بہ شمار

غریبان پہ ہی دوزخ تہ پہ گناہ د مایہ سئی کین
نہے دلہ قدر او روند نہ تہ ہلتہ شستہ قمار

دا او بدے تسی پہ لاس چہ تولہ ورج کوشکین گرجی
دا دپسہ مجنونان دپی رہہ مانہ کسپہ قلا ر

ملا جان پہ فخر وائی زہ نامب د پاک اللہ یم
د خالق مخلوق ترمینحہ زما کار دے د ریبار

ے زما محبوبہ ربہ د ریبار یاری دے نہ کہم
د عاشق معشوق ترمینحہ مینہ خوند کوسی پہ چار

ستا پہ مینہ مِ سہ تبتا دے پہ جنت دوزخ دے گنہ گیم
چہ لالچ لے وی ترمینجہ محبت شہی کار و بار

کعبہ خہ یو کو آہنر مآدہ پہ صحرا د خرو کا مہو
برکت خود ستاد نور دے چہ لے خلق کھای دیدار

کہ پہ بدو رشوتونو اے خالقہ ستا جنت وی
دو آئی خوشحال دوزخ کین جنت نہ کھی انکار

غمتا اختر

۳۱۔ دسمبر ۲۰۰۶ء

دیوہ حادثہ پانڈے

دیوہ چاند کیلہ اوکرم چاتہ اوکرمہ قد یاد
او مہ خلہ بچیں م زاری خیل دادا شولہ وریاد

د دے ڈوند نہ خہ مطلب دے کہ کورنہ پتہ پتہ زارہ
وانہ داسی بنکاری رہہ چہ زہ نہ ہم آدم زاد

بے گناہ پہ تختہ پروتیم پہ مرسی م جلا دناست دے
ورنہ حکم و رکہ رہہ د دے ڈوند ہم کرہ ازاد

تہ د زمکی تل کنی وینے تہر میں بے پہ تہرہ گتہ
او ویشتمہ سپارہ کن مالو ستلی ستا ارشاد

بے گناہ داتہ خالقہ چا ظالم چالہ تس خسی کرہ
نکہ ماتہ شی طہر فان کنی کچہ تیغی ہود شمشاد

رہہ خیل طاقت بنکاری داکر نکلی تہیں گویا کرہ
دراقی درتہ زاری کرہی چہ شسی ختم د افساد

۱۲- مئی ۲۰۰۷ء سخاکوتیا بلاکڈ یجنس

کوکی

ستا قصونه ستالو لونه مِ لا هیر نه دی
ستا منتره ستا نازونه مِ لا هیر نه دی

هغه دغره لمن کبی نامته دنبتت په سوکا
ستاد ورو په شان ضدونه مِ لا هیر نه دی

د مینې قول به دے زما په مات بنگرې کوټه
هغه سته هغه تو پر نه مِ لا هیر نه دی

په هیره مابه چه نامه د بل چا و اخستله
په ترس کاته شونډو چکونه مِ لا هیر نه دی

نه وه خه یره دا غیار او نه تر منحه رقیب
ستا په خنکل خوا به خوبونه مِ لا هیر نه دی

کله بهانه د امتحان او کله کر د کلو
هغه بسیاره دیدن نه مِ لا هیر نه دی

ہفتہ دنیا تہ جدے ر دے او تیر و تہ منت
ہفتہ دے ہینے دک وختونہ م لا ہیر نہ دی

خلق سحر بہ پہ اذان چہ کلہی و نیلے
متا ستیخے پر رے کنخونہ م لا ہیر نہ دی

د زلفر تار چہ بہ کونڈہ دے شہہ زمانہ و تہ
ہفتہ فریاد ہفتہ آھونہ م لا ہیر نہ دی

تمامہ شپہ بہ پہ گیلو مانو کین تیرہ شولہ
ستا خندا کانے ستا ویر و نہ م لا ہیر نہ دی

د لا سو مات بنگری تہ او سہ د پد جیب کین ساتم
ستا پہ وینتو کین مسہ کھونہ م لا ہیر نہ دی

دوہ تصویر و نہ د دے خطونہ او خوار چ کھونہ
ستا رالین لے سو غافق نہ م لا ہیر نہ دی

ہیر م لا نہ دے ستا پہ برہ شونڈہ خال کوکئی
ہیر م لا نہ دے ستا د زر کے ضرندہ چال کوکئی

خشتہ دے خشتہ کاٹنا تو کئی دے سیال کوکئی
مکہ بلبن تو اوسہ گیم ستا پہ جال کوکئی

یو کھلے بیا پہ دے لاراشہ پہ زوہ خیال کوکئی
دوتہ نیولے مچولئی مخکینی د سوال کوکئی

د غرہ دکانہ و دے تراوسہ تپوسونہ کوہ
دکھل د پانہ و دے تراوسہ تپوسونہ کوہ

تہ راتہ وایہ چرتہ زہ دوتہ یادینم کہ نہ
سکھئی ماہنام کئی پہ زہ کی د اورینم کہ نہ

دڑمن شپوکئی دے پہ سترکہ کئی غریبم کہ نہ
کل لہ چہ ورشے دوتہ و بانڈے و بانڈے کیم کہ نہ

زہ خو تراوسہ انتظار دے د راتلو کوہ
خزان کئی ناستایہ سوالونہ د سپر لو کوہ

پہ کور بندسی شوم د جہان نہ م زہ تو دے کوکئی
سپر لے سپر لے ژوندون م بے لہ تانہ کور دے کوکئی

خیلہ وفا چیل محبت داتہ پیغور دے کوکئی
ممسور سپرلی کین مِ دینِ باغِ شکور دے کوکئی

بیا ہم تر اوسہ ہرہ شپہ دامید شمعِ بیلوم
بیا ہم تر اوسہ ماشوم زبِ ستا پیر یادو نف غرلوم

کلہ داوا خلم مات بنگری کلہ خطو نہ کوکئی
کلہ کتاب نہ متا دلاسو اوچ چکلو نہ کوکئی

خمارو سترگو چہ راکرے کوم زخمو نہ کوکئی
خدا یگو تر اوسہ مِ تازہ دی پدھرو نہ کوکئی

تاخو زہ ہیر کرم اخر زہ دے خنگہ ہیرہ کرم
شکلورہ نہ مِ چہ دزھرو پیالہ تیرہ کرم

بیا سپرلے راضے خان سرے تے دیر یادونہ راوڑی
ژما پھ لورے تے پھ دلو دلو غمو نہ سراوڑی

ہرہ کئی ہرہ لولئی داتہ پیغور راکری
مکل داتہ شاگرہ چہ پھ خہ خبر زور راکری

باقی ژوندونم دیداد ونه مقبره ده کور کور
 په هرید خلی ستاد لاس خورک سپهره ده کور کور

سکری ما بنام کینی چه چرچنری شور خندا چور کور
 دورخ دفراته چه تیاره کات نه بلا چور کور

زما په لوری د غمونو قافلے راشی
 د زبانه په کورم دیداد ونه سللے راشی

کله تنزو کبیر ستاد تورو زلفو تار لتهوم
 کله تیرو کبیر دورک شوم ژوند اثار لتهوم

کله تقدیر ته بدی ددے کله رب ته فریاد
 عبث سکون دتورے شپه کورم در اخیج بریاد

دَسَوَات پَہ بِسْمِیَارِی

جنرل مشرف تہ

تا د پیر بابا اف پیر رو بنان بھی چیر لے دی
تہنتہ د سامراج تہو مچھی دے پارولے دی

دلہ د میروس دسترے لارے پتنگان اوسی
دلہ د خوشحال ختک د تورے وارشان اوسی
دلہ د امیل اودریا خان پہ پل روان اوسی
دلہ د ابدال فرید ہر تہک صادق بھیمان اوسی

مل لے دا غیار و ککرو کین او بہ شکیلے دی
تہنتہ د سامراج تہو مچھی دے پارولے دی

دوسی کوکارے و چیتے پہ دے غرو کین مغلیا نرونہ
نہ دی ویرید لے د جابرہ یونا نیا نو نہ
منہ لے لے ویتلے پہ دے سیمہ انگریزانو نہ
لب لے تہس او کرہ د غیرت د ختکافونہ

دوسی د خورشحال خان بچھی پہ خیل کالہ سائلہ دی
تنبتہ د سامراج تہو مچھی دے پارو لے دی

دا جنت وطن چہ خاورے زر کچھ لعلونہ دی
تاج پہ لوہ و غرونر د زنبتر و خنکونہ دی
شمرع پہ مکیز روان پہ ویسی کینے سیند ونہ دی
گورہ پہ گور گور و کین د مشا تو کہینو نہ دی

تا نازکی فرگی د سپیلنر سرہ سین لے دی
تنبتہ د سامراج تہو مچھی دے پارو لے دی

یادگیرہ:

مغل شاہ او رنگزیب چہ کہہ خورشحال خان خٹک
پہ جیل بندی کھو نہر پہ لہ او برہ قولہ پنبتون خرا
کین و احد یو سفزے قام و وچہ د پشت پہ پشت
د شمنی با وجودے د خورشحال خان خٹک بچو نہ
پناہ و رکناہ - او د مغلر د ظلم و ستم نہ لے
محفوظ او سائل ۔

د رافے

پیروکار دَمحبتِ یَم

تد کو وہ یوں دَ مینے ذہ مالیاں د محبتِ یَم
د نفرت پہ ساز چہ شلیبی ہفتہ تار د محبتِ یَم

پہ صحرا بیابانِ گرجہ بیچے پولٹی راتہ منزہ کورے
لہو و مہ مینہ مینہ پر ستار د محبتِ یَم

بت خانہ امام بارگاہ دہ کہ گرجا مندر کجہ د
احترامے پہ ما فرض د عویدار د محبتِ یَم

پہ سکر و توہم ژ و ندون دے یو لحظہ سکونِ مِ نشہ
لا علاج مرض کئی گیر شوم زہ بیجاہ د محبتِ یَم

تر قیامت ز ما جاگیر دے مہندر ز مکہ او غر و نہ
استاد پاک حبیبِ یَم ستر دستار د محبتِ یَم

پہ جہات کین چہ نایاب شی بت خانے پلہ روان شم
دین دھرم ے محبت دے پیروکار د محبت یم

دژوندون هر کمرئی ے درآخے مینے نہ لیک کر
محبت نہ مالیتی وہ زو دلدار د محبت یم

۲۳۔ فروری ۱۹۹۳ء

زیارت بلوچستان

خان عبدالوہاب خان تہ دعیت پیر زونے
داوولی دے زمونہ

داچہ سامراج سرہ جگینہی داوولی دے زمونہ
مکہ منصور چہ پہ دارکینہی داوولی دے زمونہ

زمرے زمے وی پہ کُنک کُہ پہ پنجرہ کین اوسہ
دانولتہ کین چہ گدیہی داوولی دے زمونہ

سینہ چہ دال کوی دیندہ سہ ونہ تہیتہ شی ورتہ
داہریزید چہ ترے لہ زیدہی داوولی دے زمونہ

دلیاقت باغ پہ ہرہ اونہ دگولہ نغینہی دہی
دوزہ خدا تیکو کُہ یدینہی داوولی دے زمونہ

دھین زوئے سہ و رکوی خوسہ تہیتہ نہ سہ
لہ بے مرگے ورتہ بنکارینہی داوولی دے زمونہ

پاؤں سے لڑا نہ دے سامراج لڑ پھر دے بل تہ و رکوع
 سے لے متناخیم کہیں نہ تیس تیس سی داوی لی دے زونب

دایوب غلامتہ ضیاء پر سے ہر و اکدار ستہے شو
 پینتوں بھی دے نہ خورشیدی سی داوی دے زونب

دھریں جیل چکائی قاتلہ کی دیویں ارمانے
 نہ بہ مہر شہ نہ ہیرین سی داوی دے زونب

د مچھ دیو حیدر آباد اوہری پر پہ جیل کین
 مکہ د شمع چہ بلین سی داوی دے زونب

د تخت و تاج نہ لاندے نامت مکہ ملنگ پہ زمکہ
 اور دا حساس کین چہ سوزین سی داوی دے زونب

مرگیہ خہ کہہ دے دسترگو نہ پناہ کرو ساتھ
 زونب پہ زب و نو کین اوسین سی داوی دے زونب

چاہتہ و مینسی دسی زلمو چہ مونس ہ نہا رشتہ لہ تا
 بچے بچے ترے تر پانین سی داوی دے زونب

شل کالہ مخکبہ نے انجام وو دکابل بنو دلے
 ہر خبرے نے ربتیا کیبسی دا ولی دے زمونہ

ولی وے جند داقتدار دے دجھاد پہ نامہ
 لکہ تپیر ملیان خر حینسی دا ولی دے زمونہ

چاویل خاورہ دہ اوس خاوروسرہ خاورہ شی
 اولیار چرتہ خاورے کیبسی دا ولی دے زمونہ

ترھے کپہ بہے صفت زہ پہ قلم درآئیے
 ترخو چہ ساہ راکنی غہینسی دا ولی دے زمونہ

۲۳۔ مارچ ۲۰۰۶ء

پینور پریس کلب دینو نندا

دخان عبدالولی خان خلوی دینتی

داوَلے؟

مقصد دانہ ہیر شوے د نیکو نو د پلہ و نو
شعابہ حکمہ شوے قیتہ مونیہ غم کرو د سرو نو

غیرت د ملائی مونیہ کرو کمانہ بہ سرو لبہ نو
تلم دانہ بندی شو د حرص پہ قلا کمانہ

کرو خلم مونیہ روان د چیتنو د ناآ و ننگ
فکرونہ دانہ ہیر شو د خورشحال میر و قیسی مند

دالمو دانہ ہیر کرو خیل تہذیب او ثقافت
د خیلہ کمرہ غلا کرو د بل پہ شمارت

چہ تل پہ تہ کید لو سدرہ کلو نہ د الفت
پہ ہخہ خاورہ کر کرو مونیہ تخم د نفرت

خوشحالہ سر دا او چت کرہ تا ژہ لو یو بہرام
نن ہر بود امہابت گہر ز لمی بہرام بہرام

دھر چنبتون پہ خلمُ یرہ قیصہ او یو بیان
دو دسی زمرنہ دین دو دسی مذهب دو دسی ایمان

میں بے ساقی فدا عبدالمالک و و پا گلان
اجمل ختک عبث خرقا کی کرمہ خاورسی پہ زندان

زمرنہ د پلار نیکہ پہ قربان دے اورشی پورک
چہ خیتہ موخر بیہ سی تل او و بہ ستغے سپورک

زما پم شخہ بے نومہ دے تل دا سیمہ یاد ہیں سی
چہ زہ خوب پہ بخلم کرم بل پہ زمکہ ک لغریہ سی

خیبر او هند و کش زمرنہ اعمال دشمنان کورل
د بل پہ مفاداتو خیل بچی مو یتیمان کورل

رو دو نہ دسی دوینو دتو رخم نہ تو ہرات
صوفی ملا روان کہ لو یو بل لبکر د سوات

روان دسی قتل گاہ تہ د سوات سیہی نشا زلمیان
ملا پہ ممبر وائی نہ مری نہ مری شہیدان

جہاد دہ گمہ گمہ پہ کین نشتم شہ تاون
شہیدان کہ بچر نہ شہری تل یا دین گما بہ غازی

ملا خونہ دے پ نلہ شہ چنترن دے کمی و بر باد
دروس اور امریکہ د جنگ نہ جو لکے کو و جہاد

داستلا خنگہ دین دے ملا ستا خنگہ ایمان
والرو انکاری کمی دے دقران او د مینان

واحد چہ دے کامل کوسی دا خود سرہ درانیان
دیار پہ یو ادا قریبا نوی جو دے غلمان

جنوری ۲۰۰۵ء

۱۔ شاد محمد میاں

۲۔ فضل رحیم ساقی

۳۔ صوفی محمد

زہ

سحر ماہنامہ مکہ لولہ زہ بنیدیم پہ چلو
 نکہ د سین روان پہ مخہ ووم پراؤ م نہ و
 سپیرہ خزان بہ راتہم مسور سپرلے بنکاریو
 ماہہ دغرہ پہ اوچو تیر و کئی غانول لیدل
 تمامہ شپہ بہ م سپو مئی مرہ خبر ے کوئے
 ماہہ دستورو پہ رنہا یا تہ خطونہ لیکل
 دتور انہی د زپہ رابنکو نکہ ترانہ پہ طرہ
 ماہے پیسہ بہ د تیر و شو کینداری کولہ
 ذمبا ستوری چہ بہ زیر ے دسحر راوپو
 خیالی جاتان بہ پہ خندا زما د خندک پاشیدو
 ہیر ے تر اوسہ زما نہ دی ہفہ شوخے سترے
 چہ دسحر پہ رنہا اکا نرے طنزنونہ کول
 ہرہ صفحہ کئی دکتاب بہ م دکل پانوسے وے
 پہ لاسو بنید بہ م لیکل د خیل جاتان فرمونہ
 ناسپہ دے شو ننا ے دکلو چہ بہ نسیم بنگل کپے
 مکہ بدرا بہ ما دسو ختہ اسو یلی اوکریل
 نازک گلونف در امبیلر تہ بہ زہ پسخیدم

تدیم نرگیں سر پہ سرو سترگں ڈب اکریے دہ
 غیبے گریوان بنیے ایلے بنیے لیدگہ پہ لاسی پہ لاپم
 ماتق بنگھو چسے بہ مادگہ در غابہ سے کتے
 قولہ غرمہ بہ دجیندی پہ غابہ ماتیرہ کرہ
 دکنگن کیلے گلوندر رانہ زبہ او پے و و
 ہر مازیکر بہ دکاغذہ ماکستہ جو بہ کرے
 دنا معلوم منزل پہ لور بہ م او پو کینی پریشہ
 سکستہی ما بنام کینی پہ مستی چہ بہ چرچنپہ ر اعلیٰ
 د بیرے او نہ کینی میلہ بہ داخت جو بہ شعہ
 ما بہ وے کاش ؟

ما بہ وے کاش چہ زہ اذنانہ وے چرچنپہ پید
 ہر ما بنائے بہ م اختر و و

ہر سحر شو قدر

چہ بہ شہ شہم خادر کینی پتہ کولی دغمو پیر تہی
 ز ما پہ شو ذہ و بہ نعرہ دیکہ زار را غلہ
 سورسی سورسی بہ م لاسونہ پہ ازغو شولہ
 جالے بہ ما چہ پیر و او کینی دکور کو پو کتے
 د حیل خرا کی کلس بنا کتہ بہ درتہ شخہ و ایچہ
 پیغلے کے د حیا زلمی غیرت کینی غمرو نہ
 چہ دیدن ان عظیم فاتحے تمامے لہ راتلہ
 حورم بنا کتہ بہ وی ز موند د بر خند و گلونہ

ما ويئل زه چه ران لے شمه گودرته به خم
 چه خيل خيالی جانان له رنگد د حقيقت و دكوم
 ماته دتور نصيب زبه ستري تقدير شمه پته وه
 چه په جواني کين به د زبه په دغم اخته کړي ما
 زه هغه وخت به د ازغو په بستر و پروت يم
 په کومو و رغو چه زلم پرت د مستي نه چړي
 زه هم پچو به دادم به انسان ياد مينم
 هغه انسان چه کائاتو کين افضل پيدا دے
 هغه انسان چه پرے خالق په عرش کين فخر کوي
 هغه انسان چه فرشته ورته سجده کړے ده
 زما په سر د فرشته استاذ ابليس ياديني
 زما په مرگ به د همه دنيا نظام ختم شي
 والله زما هم په گوگل کين زبه تو پونه چر کړي
 چه خيل همزولي د مستي په حال کين او وينم
 خالقه خير دے په مرگي به دے ورک کړے وومه
 خود اچل لاش به په او ب و د داته نه پار کوي
 زه خود د ايسه معاشرے سره تعلق لرم
 چه بيماري په کين پيغور غربت ذلت ياديني
 دلته کين خلق د سورو په سر ننگونه کوي
 او د پريوتو په سر بنيه ابدی منزل ته رمي
 دلته کين خلق به بنکالدر هنر د نهر په گوشه

پہ ورم کئی شہین کھلے ماں و تہ دھرتی نہ کوی
 دلہ عزت خلق گنہری د خان کنکھل خالہ
 خندا کوی د غریبانو د عالمان پور دے
 اوس خور ز موزن نہادیں مے ہم کرے جدان ز دارو
 چہ بہ مرگی ہم فاصلہ تر منجہ ختے نہ شی ۔
 ستاد مرگی نہ نہ ویرینم دوتہ بناتہ پتہ دہ
 داستر غلی مہی پر خیدلے د نیستی پہ زہرو
 چہ د زرداری بیماں دے داتہ برخہ داکرہ
 اوس خوروس داکرہ چہ علاج د زغور زبہ اوکرہ
 ز ما بچہ تہ خوسکرک کوکئی زخی زخی کپے
 جریتہ نہ راوم د جھا زونو کرایہ د اکترانوفیس
 چہ زہ بے دمہ پہ کتا پروت ووم او بچوم ژول
 ماویئل اوسن بہ زکھ او شلیزی قیامت بہ راشی
 قول کمان پہ خیل مدار کئی چلیدل خالہ
 مکہ سردارہ پہ دابنکو چہ زہ دکور پھر کرہ
 وسمی تر قیامت بہ داتہ یادہ ہفتہ تودہ شہیہ
 مرگ داتہ غلے پہ مرگی وو زہ جیما کئی پروت ووم
 پہ مینہ بدیر مہ یا با پردسی ورونہ و بول
 داپا سئی خلقہ تماشہ رے وسمی م او کئی
 زلے پیچے م دمرگ خلہ کئی پہ جیات پروت دے
 خور مہ مجبوریم ہستال تہ لے بو تلے نہ شہ
 دیونو پہ شانے مندے م یا با وھلے

لکه دکو ندوئے پہ واز کو می ڈہا کولہ
 پلار م دمرگہ نہ ذہ پتہلم دژ و ندون پہ غیبہ ہ
 ماتہ مرگے پہ ہفہ شپہ دژ و ندون غور بنگا شو
 چہ بے وسئی تہ م د پلار کتد سوالونہ م کول
 خدا یہ مرگہ راکرے چہ زہ صبر د بابا شئی زما
 پہ خپلو سترگرم پہ ہفہ شپہ مرگے لید لے
 ہفہ مرگے چہ وینتہ زیگ کہی دانسا پہ وجود
 ہفہ مرگے چہ مسلمان تہ ٹے کعبہ یادہ کہہ
 ہفہ مرگے چہ لے کافر کہو د بتانف غلام
 ہفہ مرگے چہ کل غورتی انسانان خاور کہی
 رشتہ لے ختمہ دو جو دکہی دژ و ندو سرہ
 ہفہ مرگے دے مالید لے پہ خلد سترگرم
 د بے وسئی دژ و ندون مرگہ د پہ زرگونو بہتہ
 چہ پیقلہ خور د پہ زلوکین وی سرتور و لاپہ
 او بو دھی مور دے پہ سر خاور ک نرلی چنے وھی
 چہ نای بے بنجہ دے منتا زادی کہی د خلق
 او غیرقا ورور دے کندسی کین سوال کو می علاج لہ
 چہ پہ اخبار اشتہار راشی خلقہ ما بچم کہی
 خالق کبیر کہے ہم امداد م دخلا صی او کہی
 نہ تہ لے د نکوآہ پہ دفتر و نوگرہی
 د خیراتی دادو پتہی ہدی پہ زخمونو بانڈے

واپہ بیچی دے پہ سلنگد کین خیل بابا یادوسی
 او دبابا شوندرے گنومی خہ وئیے نہ شہی
 چہ پہ ژوندون دگور کفن ساما دے کورہ راشی
 غورب ونہ بدس خلقہ نیولے وی دمرک اواز تہ
 دگور پہ خلقہ بانڈے بدج شے درنہ مخ واپ وی
 مچان پہ خلہ کین دے بنریزی تہ لاچار پروتے
 کہ داژوندون وی نور زماورہ سلام دے ربہ
 مادر آئی لہ مرگے راجہ پہ سکون شہہ
 مکد فریب دے رنگینی دکا متا تو دی
 پہ ہخہ سین خہ چہ پہ غارہ زہ تہ ناستیم
 داد رنگی لالہ رنگونہ زماستر گور کین دی
 قول بہ بے رنگ شہی چہ زما دستر گور رنگ ختم شہی

۱۳۔ ستمبر ۱۹۹۶ء

ایل۔ آر۔ ایچ ہسپتال پینینور

شعرونہ

(۱)

زہ دجانان عشق کینستی پہ سورا نکار نیمہ
اے ددوزخ اورہ ستالیجے پہ ما اشر نہ کپسی

(۲)

یارم خفہ شومی پہ منارم کے گیلہ او کپہ
ستاوہ جنازہ ما پسې جنج بے تماشے رائے

(۳)

مینہ کپسی رقیب سرہ پہ دے دیاں خفہ نہ ایم
ژاپمہ پہ دے چہ ما قابل د نفرت نہ گنہی

(۴)

ما چہ نے پہ مینہ کینی ہمہ خدائی دشمنہ کپہ
نن کے راتہ او وے زہ بدنامہ ستا خبر و کرم

(۵)

مغرافی خدیو پہ رانہ دیاں خمار و سترکہ
اوس انتظار کینی دترک زہ ورکھے شپے تیرم

(۶)

نن پہ شرابی سترکہ چہ یار دوکہ کینی او کتلہ
تسا کوکھی شعوم پاتے زہہ م یو پو و دخل مین سرہ

(۷)

نہ رَم لہے عمر پیکار دے، امیدوار نہ دجنت ہم
مالہ غیبہ دجانان اور صرف دوہ سکئی ژوندورا

(۸)

زہ خوشحال دوزخ کین چہ پہ جار دیدن دیا کریم
ستا جنت نصیب شہ ملا جانہ یار د حور وئے

(۹)

تول عمریم ستا دکو شے خاورے دسا بنکل کرمی
تہم مزاد بنکل کرمہ چہ لحد کین یہ مسکون شہم

(۱۰)

زہ دجانان مینہ پہ بدل کین د جنت ا حلام
خدائے ہم را ضی کرمے خور جانان نہ را ضی کین پی

(۱۱)

تول عالم خوشحالہ شہ اختر کرمی کور و نورتہ
مار و ژہ نیولے ستا کوشہ کین اختر دلنہ کرم

(۱۲)

ما چہمے پہ مینہ کین جنت پہ تھان حدام کرمی
نن کے جواب راکرمی بیا چہ دے کر شے تہ رانہ شہ

(۱۳)

یار خوں منخ کرمی پتہ چہ کلہ ما لارہ کین اور مینی
زہمے دکو خوشخاورے پہ خیلو ستر گور بنکل کرم

(۱۳)

شپہ کنی ورتہ او ژاپہ کہ عشق کنی صادقہ نے
و ریح خود ما شو ما ہم دجیات پہ غیبہ تیرہ کرہا

(۱۵)

ماتہ پیمانہ ساقی دیار دشونرو جو رہ کرہ
ستابہ شی شراب بچت زہ ہے بہ نشہ شہ

(۱۶)

شی جنت و اجب پہ چہ پیدا شی د پنتون کرہ
ہر قام کنی ہے دینہ شتہ دیندار قول پنتانہ کرہ

(۱۷)

زہ وایم پہ جار اول پنتون بیا مسلمان ہم
او کورہ تادیمیم ملا جانہ بیا کافریم کرہ

(۱۸)

سرچہ تیرتہ وی نہ دشا تو گوتہ زوقم شی
د غیرت دا اوچ مسکریک د چرکہ خورن دے

(۱۹)

چہ کورم قام تہ دولت دانش غیرت اوچی
پنتانہ و و قدریالی چہ غریبانہ و و

(۲۰)

غیرت اولی پہ بلسی دولت داغونہ کرہ
د نہر ٹونہ بوسی پنتون قام لیونی کرہ

خو مرعہ پیئہ نر بے حجابہ د جانانہ دیدن و
دخدے د پڑا رہیہ چہ ماتہ بے پردے دانہ شے
(۷۲)

د جانن جفا نغرتا نہ و رکوم پہ سر و کھلند
ذمہ نغمہ پہ مشونوی و اخیانہ نغرتا او دغھے نہ
(۷۳)

خدا یہ گناہکاریم د جانن پہ پرستش نہ کہے
لامحییان پورخ شہی چہ ذہ دے حسن نہ او کورم
(۷۴)

جانانیم راتہ واتی چہ جان کج راتہ او بنایہ
ذہ بہ کے کہہ رضا درتہ چہ ستاخیر نہ متی
(۷۵)

خوک چہ شہی ستی پہ دے دنیا د عشق او رکینی
ہفہ خلق او پیہ بنستی دوزخ د لوبہ کجائے کترمی
(۷۶)

کہے ہم انکار پہ ہفہ ورج د جنت حورو نہ
کہہ چہ دیار لاسونہ ما پہ مینہ بنسکل کرک
(۷۷)

حورو دے جنت دے ستانصیب شہی ملا جانہ
ماتہ دعا او کرچہ دینے لاس جانان را کہی

(۲۸)

لڑے کرے تہیہ دے ملا جانہ دیا کار بنکار سے
پتے کے صفت اوکڑہ چہ جانان درنہ خورشالہ شی

(۲۹)

لاما بناے نہ دے میخانہ دے ساقی بندہ کرے
داتیارہ چہ وینے یارم زلفے خورے کرے دی

(۳۰)

درانیہ! چہ احمد وینسی کرے نہ دے
ہفہ قام بہ ستا بہ چغی خہ بیدار شی

(۳۱)

ماتہ دشر بو صفت بیا ساقی چہ اونہ کرے
ہفہ اورے مرنہ کرے چہ کوم جانان بل کرے کے

(۳۲)

ستا لوپتہ بہ پہ بنا کست دکوہ قاف ورنہ کرے
پہنتہ پیغلی ستا غیرت او ستا عظمت تہ سلام

(۳۳)

تا بہ مستر شونو و کئی بیکاہ چہ ماتہ گرتی راکرے
کدم شراب دے خکلی میخانہ راتہ حیرانہ وہ

(۳۴)

ستا عشق بے نیازہ د دنیا دکل عالم کرے
نہ راتہ ورج یادہ نہ د شپہ راتہ احماں کیے

(۳۵)

خاروبہ ، درود ، جامہ ، خاندانہ ، خرابہ ، خرد ، کدو
 و شکر ، کریم ، جو ، زہ ، خورشید ، مینا ، کنگولیم

(۳۶)

مراچہ کے سٹمہ ، دستہ ، او ، نیدہ ، پہ ، شونہ ، و کین
 بسنہ ، مہ ، خاندانہ ، کریم ، ساقی ، تول ، شراب ، کے ، و ان ، ول

(۳۷)

تہ ، دے ، شراب ، او ، ماتہ ، تریخ ، دا ، وید ، گوتہ ، دے
 وید ، پر ، کے ، کون ، دو ، کہ ، کریم ، خورشید ، پر ، چرتہ ، نہ ، شوم

(۳۸)

د ، نشہ ، عہدہ ، شراب ، کھانہ ، کین ، لیک ، نہ ، کریم
 حکمہ ، یہ ، بے ، ہودہ ، چہ ، جاتان ، ناتہ ، خندے ، دسی

(۳۹)

ستار ، شرابی ، شونہ ، و کریمہ ، پنکلا ، د ، میخانہ ، ختمہ
 لب ، مع ، را ، پھر ، کریم ، تول ، میخوار ، کے ، انتظار ، کین ، دسی

(۴۰)

دو ، آفجے ، حساب ، کتاب ، رہے ، یہ ، پتہ ، او ، کریمہ
 دیر ، پدہ ، دار ، بہ ، بے ، پر ، دے ، شئی ، پہ ، میدان ، محشا

(۴۱)

حکمہ ، بے ، عملہ ، شونہ ، کلیمہ ، مومنہ ، پہ ، حوا
 خلق ، خیل ، مطلبی ، شونہ ، لا ، لچ ، لہ ، مسجد ، کے ، کریم

(۴۲)

تا بہ خیلہ و و مہ کہ جہان یم قول دشمن شی
کہے یم قسم د پینتہ مور پہ شو دو دے

(۴۳)

متادھن دوران تیرشہ چہ دنیا درنہ شی ستونہ
ماتہ ہے ہم کل بنکارے اے ازنی کہ اوچ خابند نہ

(۴۴)

دلہ شوے زورورہ ہلتہ نامتہ منصف اللہ دے
زہ پہ دنفرت بدل کینی ہلتہ مینہ غدا یم

(۴۵)

خہ گتہ دے او کہہ دشمنو کینی اے پینتوہ
خیلہ وے قدش دینا کور دے ہم کاترہ شو

(۴۶)

ماتہ دے معلوم دے غیرت خابریت دے بنکتہ کہہ
تیر کال دے خلود زلی و زلی پہ ویرا دی

(۴۷)

بندے کہہ بنیرے دجازے اعلان تہ غون شہ
دو ورے ژوندون یم کا اختہ ذرہ پہ رنجر یم

(۴۸)

زہ اور کینی بلد یم جہنمہ خورشالیہ زمہ !!
زر کالہ دو زخ نہ یوہ شپہ دہجر سختہ وی

(۴۹)

دامردار وجود بہ جہنم راتہ صفا کہی
زندہ چہ کلمہ کلک شہی ہے داورد نہ پاکیزہ سی

(۵۰)

اور دشتن سختی وہی چہ واحد عاشق ایرہ کہی
تاکن خرد و زخہ پہ لکھا خلق منگری وہی

(۵۱)

فن دے خندہ خطا شدہ بیایغور دوفا او نہ کہی
کے غریب سر ہے چہ وفا نہ کہی نہ رہ تھے کہی

(۵۲)

فن دے خندہ خطا شدہ بیایغور دوفا او نہ کہی
ختم دغہ باب دے دے وخت د شلنا لو دے

(۵۳)

شومرہ قدر دان شو پنتون قام د پنتنہی زبہی
جدوہ کہی جگرہ پہ دیران واتی پنتو کہی

(۵۴)

ووجہ لایہ دینہ وے خوبی د مسلمان پہ کین
حکے پہ شریکہ پنتنودے ایمان راو پے

(۵۵)

فدائے شہ باب حرم کہی چہ بندہ دخودہ و پاسی
کشتہ کشتہ کشتہ کشتہ دیار حسن تے اوگورہ

(۵۶)

شوڪ کپسى دھان پہ غم ژبہ ا شوڪ د جانان پہ غم
 مادر آفصے دى قل ژبہ لے د جهان پہ غم

خا عبد الغنی خاتہ عقیدت پیر زوئی

چہ غنی نشتہ دے

خومہ سپیرہ شو ماہنامہ نہ چہ غنی نشتہ دے
خومہ پیکہ شو محفلہ نہ چہ غنی نشتہ دے

بلبل وے گل تہ جے معنی شوہ فلسفہ دے مینے
بند کمر د عشق کتابہ نہ چہ غنی نشتہ دے

دا پہ لولئی خو وہ سایہ د لیوفی فلسفی
بور ا دے بشکل کہی سرہ مکلونہ چہ غنی نشتہ دے

ژاپی جیندے خرو لوہم سرو نہ تہیتا نیری
پہ معنہ بہ شوک لیکس شعر ونہ چہ غنی نشتہ دے

دا پہ پیالہ کبی د غنی دشو ندر و خوند و و سا
تر خے او بہ شوہ شرابہ نہ چہ غنی نشتہ دے

ملاوے خان غنی دژ وند پہ فلسفہ خبر وو
اوس پہ موندن شوک کرمی تنقید ونہ چہ غنی نشتہ دے

راخہ چہ غارے سرہ و رگرو و رور و لی بنکارہ کرو
چانہ معلوم دسی پتا راز ونہ چہ غنی نشتہ دے

درب دیدار چہ بہ تے قل د چکل پہ پانزو کرو
شوک لرسی دومرہ نظر و نہ چہ غنی نشتہ دے

پرون چہ وے مستہ بے ہودہ کرو کافر شو غنی
نن ہخہ خلق کرمی ویر ونہ چہ غنی نشتہ دے

مرگیہ راشہ د غنی پہ دیر تہا نن او گو رہ
داغہ ند شو شوومرہ عالمونہ چہ غنی نشتہ دے

پہ دب قسم دے ملا جانہ چہ دے خوب حرام کرم
زہ بہ دے نسم خوب رگونہ چہ غنی نشتہ دے

دلیونی پہ لیورنی فلسفہ شہ اولیکم
رہشتیا تے شو تہرل تحیر ونہ چہ غنی نشتہ دے

د دار پہ خواجہ کے ولاہ و تماشا تہ خاموش
فن کے پہ قبر کرسی عرس سونہ چہ غنی نشہ دے

اے ضمیر خرٹو اے دمپ و قدر دانہ قامہ
پہ ژوند کے چاکر و پیوسو نہ چہ غنی نشہ دے

ہول پہ محشر بہ یوسر تہیتی دغنی پہ و ہاندے
کہ کے در نہ کرو دیر فکر نہ چہ غنی نشہ دے

ژوند کے تمام سولو پولو کین دازغو در آفے
فن و تہ جو پ شو محلونہ چہ غنی نشہ دے

غنی دیر می رحبر

د خان عبد الغنی خان کلیدہ

ناوے پہ پیسہ

چہ پکنی حسن نیلا میبسی دنیا و رانہ بنہ دہ
چہ ورور و طی پہ پیسو کیبسی دنیا و رانہ بنہ دہ

پہ مال دولت سوداگر اخلاص د بنا کست بنا پیرمی
چہ سرعہ غدی پکنی ژریبسی دنیا و رانہ بنہ دہ

مخواجه یاد پہ پت غیرت بنیگرہ فنگ او وفا
لورے پنجاب کبی فن خر خیرسی دنیا و رانہ بنہ دہ

پرون بہ ناوے دکم خواب جو پہ کبی سخر کرہ تہ
پہ پسین کفن فن سینگارینسی دنیا و رانہ بنہ دہ

اللہ چہ حسن دے پیدا کرہ نو دولت دے نہ و
دلہ خو مینہ کنوہ کیبسی دنیا و رانہ بنہ دہ

پنواچڑال وو مشهور د جینکی پہ خرش کین
 فنا ہو کور کین بولی کین ہی دنیا و رانہ بنہ دہ

دھنغر پینتہن جو نے نورے تنکے نہ کورے
 پتا بغاوت ترینہ جو ی میسی دنیا و رانہ بنہ دہ

درا فحہ بی قلع دے مات کور نور لیکل مہ کورہ
 دا ضمیر خرشی نہ بد لیم ہی دنیا و رانہ بنہ دہ

۱۱ مارچ ۱۹۵۹ء

چار سده کالج

کابل د کلونو اور فنکو نو نهار

نه دے غيرت او نه دے مينه ستايم
اے د خلوص و کمر جذب وطنه

نه دے ميوسے او نه باغونه ستايم
د سرو چکلونو او سپرلو وطنه

نه دے حُنگم او لوب غرونه ستايم
اے د سيند و نو او ولو وطنه

نه دے بناکت او نه رنگونه ستايم
اے د پے مخو او زلمر وطنه

تہ زما خونہ دايا و اجدادے
د قام پرستہ ليونو وطنه

ما به اغيار ستا په وفا يروں
اے د خالد د ولولو وطنه

صرفی ستانوم وو دنرئی پہ نقشہ
اے دہنترن پیڑ ند چکلو وطنہ

اغیار زما خرنہ لیدے شوہ کھ
سورے سورے کھڑے پہ کھلو وطنہ

اوسا خدیتم او غلام تا جوہ و
ستا بھی خرخ شو پہ پیسو وطنہ

چہ تے پلو اغیار لیدے نہ و
وخت کھو زینت نن دچکلو وطنہ

زما عزت خپلو بچو نیلام کھو
خہ کھیلہ او کھوم دپردو وطنہ

نورہ جولئی خیبر تہ مہ غورہ
قول شاہ زلی شو بے پنتو وطنہ

دوینو دارے م پہ مخ پرتے دی
ورور مہ وورورئی پہ پیسو وطنہ

زما شوه کومه لاره چرته لار شم
 دابدائی یا ددانو و طنه

جنوری ۱۹۸۸ء

کابل افغانستان

خوخبرے

خوخبرے مِ پھ زبۂ جود کھرو غبار
کوشش کرم چہ لے بیان کرم پھ اشعار

پھ لید مِ دا سے اور پھ جود بیل شی
بلکہ غوبنہ شوک روتہ کھری پھ انکار

اول دا چہ پھ نعلت کھری کھان سپین پیرے
مہرز لاس کئی گھر کھری پھ کھی او بنار

یا چہ دور پھ ہجر ادحرانی تیر شی
پھ تسبو باندے شروع کھری استفاد

یا چہ ناست وی افغانے پھ سنیا کئی
ستر کے د کے دشہوت پھ خلہ اذکار

یا چہ خیلہ لور وادہ کھری پنجابی تہ
پھ پیسو دلہ شروع کھری کار و بار

یا بعد اچھ سترے تدرے پہ دنجھو کہی
نا یا لقمہ جینی او سکوتھی پہ لار

یا یہ پہا د جوارئی چھ کور کمانہ کہی
شادر او خنئی داپاسی پہ تلوار

یا چھ گھیتے تہ د بنجے پہ کور کبشیخی
پہ داتلے د بنپو لدی کہی پینار

یا بنادی چھ کسب گسرو کسہ راشی
وینتہ کتا کہی روزے او باسہ پہ تار

یا چھ کوندہ مان یگر کبی حان سینکار کہی
پہ تکلا د شہوت پورے کہی مسکار

یا چھ زوم د سخر پہ کور باندے دیہ شی
کئی ہر وخت ترنگہ وی سپی د لوہار

یا زہہ سترے پہ داروچہ د طبیب شی
مجبوراً شی نیک عملہ شوک بیمار

یا گنجے چہ خنجرہ خان تہ مستوی کے کہی
 پہ زو بھر جو ب سپاہی شی حوالدار

یا پتھوار چہ د نیکی بیان شروع کری
 دشوت فہ اخلم د قام یم خد متکار

یا روپئی چہ تنازعہ شی پد تیکسی کبی
 سر دلی پاشی کنویکتر پے پہ قار

یا نشہ چہ دیو درو شوک شروع کری
 پہ کو شو کبی شی د چر کو شو کیدار

یا چہ بنحہ شی قارون پہ دولت کینی
 خاوند گری پہ کو شو کبی خوار و زار

یا پہ سر چہ تاج ملا تہ دانصاف کری
 د سپین روید پر ے عزت کری تار پہ تار

یا تو پک چہ پہ او بدہ د بل پہ شی کری
 بے عزتی م د خان کر ے دہ اغیار

یا چہ ورور درتہ پہ مینہ کئی رقیب شی
پہ کباب کئی جعور ہمدو کے شی پہ چار

یا چہ پیاز دصحبت مخکین بنجھہ: وخور
درتہ و ائی شونم ے خورک پریندہ رخسار

یا جبرمی کئی چہ دبل پہ کور میامہ شی
کباب چرگ سرہ پہ طمعہ دا چار

یا غریب چہ قدلہ ورخ مزدوری اوگرمی
شپے لہ ز او پی خیل بیتک لہ وی۔ سی۔ آر

یا مریض چہ ہپتال کئی دوتہ پروق وی
دج و دمی پہ وخت راغونم شی تیمار دار

یا دلور نکاح پہ دے لاپچ او نہ کرمی
پہ جائیداد کئی م زیا تیبی حصہ دار

با داکتر چہ دکینئ سرہ قسکہ شی
ہر مریض تہ دداس و تری امبار

يا استاذ چه بچه بازوى مدرسه كند
هره و رُخ په رباين نومه ترمى تار

يا بابو چه خان مشغول كرمى په فائيلو
چاشكى ته د مسألك په انتظار

يا تامره كښې محدر چه درته وافي
زړو و پي كاخڅته رادايده اوى آو

يا خلوت كښې نايالغ چه د چا سره شى
شى خالق ته په تويو او استغفار

يا مومند چه د بنارس پېښې شروع كړي
ن بيره كله كرمى قوله چرته گزار

يا يتيم چه مور نه پاته شى په كو ر كښې
د بچونو ورته كم كورسى ورنه دار

يا چه كښې په بازار كښې شو ك فال كړته
شرك كوى ويره كې نه وى د قهار

یا باور چه دغلیم په سوگند او کړی
چند د قیاب سره شروع کړی کاس و بار

یا چه او کړی ایا دمی شوک ندمه کو د کینی
کړی زو پنده ئه سپیا که په رخسار

یا دو که چه شوک د بنکلو په خندا شی
په نظر ئه دکل ترخ کینی نه شی خار

نو!

دومره زپه په دمه خبرو م خفه شی
لکه سور کینی چه د باب او شلوی تار

یا ما بنام کینی میخانه ساتی کړی بند
انتظار کینی ورته ناست وی توك میخوار

یا لولئی چه د سپرلی دوران کینی مریه شی
او بورا چوب شی د سرو کلو سردار

یا چه مترمه د دیدن مخکینی پنده شی
مینه شه چپې د فغرت نه وی اثار

یا سپو پستی دشوار لیسے ہے جانانہ
یا دڑھی شپہ سحر شی ہے خمار

یا چہ ستورے دستباز وریحہ پتہ کری
یا خاموش کمری توراہی دشیپے پہ نار

یا ضیہ چہ دسحرہ شی ناسراضہ
یا چہ غوغا کمری دکو کئی لاسونہ خار

در آخے عبث لیک دے شروع کرے
پہنستانہ بہ دچا بنحہ کمری پہ لار

داکٲر کبیر ستوری ته د عقید پیر زو منجی

کبیر

پناه دسترگو شو په زړو نر کینی او سپیدی کبیر
خدا ٲیگو چه فن هم راته وماندے و پانده کبیر کبیر

چرتہ چه ذکر د افغان دلورے تسیر شروع شی
هغه محفل کینی د سب استرگ خلیبی سی کبیر

دلر او بر پښتنو خدا ٲی د پارء یر شی سره
په تورہ کر بنه دو یور نه زمو نر بیلین سی کبیر

د یر بابا بچور د او یینی شی دشمن ار پشرفا
عزت نیلام شو د ملا لو خفه کبیر سی کبیر

اجله نه مری خدا ٲیگو نه مری د قلم خاوندان
شرط پیرے تر مه تر قیامته یہ یاد یر سی کبیر

تلے ستا ٲیلے په قلم ستا پت غیرت خیبره
په بے نگی ددے زلمو حکله د پو یر سی کبیر

دوخت ین یدہ پہ و اللہ کہے سر تیرے شہا درتہ
چنبٹوں زلمے دے دس گئی کلہ ویر ینہ سی کبیر

دایمل خان او دریا خان بچو لب ننگ پرے او کھنڈ
پہ شتہ وطن کبی دا غیار پہ کور او سیر کبیر

اودونہ سرہ کھنڈ نفاق اے دیوے مور بچو
سپر غمی کے بنکارسی اسو یلہ کبی ملہ کبیر کبیر

راھی چہ یو کہو افریدی مومند ختہ او وز
دیو سفن او محمد زو پہ نور نیاز ینہ سی کبیر

ما حول سلکس سلکس دے توله چنبٹو نخوا غم نہ
خپہ او ریخ شوه دسبا ستر رہ پتہ ینہ سی کبیر

شیک بچو و و دخییر او ہندو کش ملگرو
دست خد شحال میر و س احمد وارث یاد ینہ سی کبیر

غانمول لاند او مبرکل ورتہ پہ قبر کر کھنڈ
د کشمالی لونڈ پہ چلو خوشحال ینہ سی کبیر

در آغوش ما خور لا فرید ہو تک صادق ڈرلو
گمان م نہ و وچہ زمونہ بہ جدا کیسی کبیر

۱۳۔ اپریل ۲۰۰۷ء

پینبر پرہیں کلب پنتون خوا

یا دگیرنہ :

دواکتہ کبیر ستوری پہ رومی

کلینہ کبیر و اور ولے شو۔

(در آئی)

تظہیرت

با حیا پیغلہ ز ما پیغور قیمت دے
پہ کھب کین گدہ لور د خان عزت دے

ز ما پیغلہ پانزیب بے حیاتی خورہ و سی
د خان دلور گنگر و مکان خوثقاقت دے

پہ ز ر جیر بہ خرخہ درنہ د خان لور و سی
ز ما د پیغلہ مہر د سر قیمت دے

د دنیا کئی ویشا دے ریہ ملا نہ واخلہ
ما تہ زحمت زحمت خان تہ رحمت دے

زما دمہی پہ وریخ ملیان فارغہ نہ ویا
 دھورو ویش نین شروع د خان میت ک

د خان گمانہ سخا زما سکرک اسراف
 داؤملا وینا دا نصیحت دے

دا خہ ملاچہ وائی ربہ کہہ داربتیا رک
 جوہ درآق لہ دوزخ خان لہ جنت ک

مزدور

نور و فرقیّت دنا گدو دلا سه تنگ شومه
حکله شوم باغی د خیل نصیب سه په جند شومه

هر محل کین جور زما په وینو چراغان دے
خپله د دنیا په طمعه او سومه پتنگ شومه

لندمیزه

عشق داته اور شو غریبی راته پیغور شوله
داد زردارانو دنیا ماته ککه کور شوله

نه یم شوک انسان در آغی نه یم مسلمان گنهی
ختمی د وفا خبری او من یار ما دشکور شوله

قام پرستہ

چہ دشمن شہ پہ کین زوے دخیلہ مور
چہ گویان کرمی پہ کین سیرے ورور دورور

چہ مول دپاچا خان پہ کین نیلام شہ
شہ غالب پہ قامیت د زرو زور

چہ قام مسلہ پاتے پہ میدان شہ
شہ اور ورج ورسہ غم و سیا دخیل کور

در آخے کہ قام پرست دخیل تہ وائی
بز پہ داسی قام پرستو دے شہ اور

پلوشہ

در آفے ذل فداونہ چیرے تار
صہم ٹھان بہ کرے ذلیلہ پہ تیر وار

ہر سپرٹی کینی نرے نرے کئی خونہ کہہ
مہا وے کئی شو دلورلی کب سینہ قلا ر

پلوشہ

ذہبہ زخمونہ پرے لیکہ نہ شے
دیار یادونہ پرے لیکہ نہ شے

پہ لا شعور کینی چہ پتہ کوم تصویر دے
ہفتہ لفظونہ پرے لیکہ نہ شے

در آفے ورکہ دے شے متا شاعر
یار تہ خطونہ پرے لیکہ نہ شے

دستار انٹرنیشنل مجلہ

کہ قلم دانہ بندی تہہ مِ پدے شعہ
فکر چا دے ایسا کرے پہ حصار

دخدا شحال میروس ایل ارمان پروہ شو
دخیبر پہ سر جندہ شولہ دستار

پلوشہ

راجہ چہ اوکرو اتفاق ملکہو
دستر بابا پہ اشتیاق ملکہو

دلراو بد پینتانہ یوکرو سرہ
ذره ذرہ کرلو نفاق ملکہو

خبرے

چہ راپہ یاد شی ستا ترخے خبرے
بیادانہ نہ کیہی خوبی خبرے

زباہ مِ راجک شی غریب نیولے کینم
پہ او بنکد لیک کرہمہ زپے خبرے

د دستار انٹرنیشنل ایڈیٹر صابر شاہ صابر تہ

دَخَطُ جَوَابِ

باچا قربان ستا دھت نہ قربان
ستا دے فن ستا د حکمت نہ قربان

ستا دے فکر د الموت نہ قربان
قربان قربان ستا د غیرت نہ قربان

عمر دے کم خو پوہہ زیاتہ باچا
دا احساس او شوق او سن ماتہ باچا

واللہ چہ خورمہ کرید لے لے تہ
واللہ چہ خورمہ در دید لے لے تہ

اور دا احساس کئی سوزید لے لے تہ
دا خورمہ پتا پتا ڈرید لے لے تہ

نہ د مستی نہ د حورانہی خبر شو
 نہ د خمار نہ د خانہی خبر شو

با چا پہ یو خبرہ ویر حیران م
 حیرانہ شہ چہ بہ وانہ پریشان م

ستا دا قلم شو نمے زلفان نہ وینی
 بنا کستہ رخسار او سرہ لبان نہ وینی

چو تہ ننگی بنگوی پیز وان نہ وینی
 تورو کمشو کینی سرہ کلان نہ وینی

د زیک حورے او غلمان نہ وینی
 دا بنگلی مست مست هلکان نہ وینی

سہسور سپرلی کینی سرہ کلان نہ وینی
 د بی دئی تال پاس پہ اسمان نہ وینی

دا کدم تعویذ دے پہ تمام کرے دے
 د کدم ملا نہ دے پرے دم کرے دے

چہ مرستہ تل دُخِریاں، کوی
 ہو سببِ او از دمند و راند کوی

ہر کجائے فریاد د منظر، مانند کوی
 غنڈ نہ تل د زرداران کوی

پینتون پہ قطر کجے کابل کین اوس
 ستا و قلم خنرے اور بل کین اوس

کوی جذبے کمرے دخوانی جے زارہ
 کوی یں احساس کمرے دخوانی جے زارہ

ژوند دے تمام شور د ازغور پہ بست
 ہر وخت روانِ دہل پہ غم کین اوتر

ژہ کلک پینتون د ہشنفریم باچا
 نہ پہ دولت نہ پہ دوستیم باچا

خدا ئیکر د ہر خجہ نہ خبریم باچا
 ژہ د الفاظ جادو کمریم باچا

چہ پہ نامہ یاندے خیبر یاد بینی
لیکڑال پچ د دغہ غدریم باچا

چہ غریبان بہ د تپا تکی نہ خلاص کنی
د ہفہ تہ دے شپے ساحریم باچا

زہرہ کین حرم نہ د عہد و لرمہ
خدا کینو ہوس نہ د کرسو لرمہ

ن ما کرسی عہدہ غیرت دے باچا
ویر راتہ غورہ خیل غربت دے باچا

مورنہ تال تہ نہ تندو تہ گورو
مورنہ دولت تہ نہ پستو تہ گورو

دا خلاص کر بیہ ستا تندی کین بینکاری
خان راتہ غورہ ستا کندی کین بینکاری

خہ پینور خہ ہشتنغر باچا
یو د مسیند غارہ پل گورد باچا

باچا ابد دے وی تن ست یاران
فیروز گلزار مکرم خان جانات

د جینا نزیب پہ خط کیں نکوم بیان
ہفتہ زما او ستا شریک باباجان

د گران پہ زوسی زرک دعا سلام
باچا بیہ ور کمرہ دان ما پیغام

گران بہ تر ہفتے وی ژوندے پہ جہان
تر شہ پہ او سی پہ تری شاعران

باچا د خط نہ م جو بی بی دیوان
اجازت راکھہ دانہ پہ امان

تل پہ دعا کیں یاد ساتھ شہیر جات
صابدہ دا بہ دے پہ ماوی احسان

سخر

سخر چہ پتہ تہ یخوتہ د یئور شی
یوچ اتوب ورتہ عذاب یوغتہ پیغور شی

غر مئے سکرک بہ غورے سم و ما پناہ
خیر کہ شپہ کنہی دے دختہی حالات نورشی

کہ خبرہ د لقمان پہ قول بیان کہی
ہر محفل نہ لکنہ سپی بہر پہ زورشی

در انبیاء! خوش قسمت ہوا انسان دے
حکدن چہ تے پہ غیر دختہی مور شر

پلوشه

دجانان د جفا بنکار به یم تر کومه
په تو به او په زار زار به یم تر کومه

په رسو د تورو زلفو بند یو ان یم
د منصور غوندې په دار به یم تر کومه

د رآخې د بغاوت چغه کړه پورته
په غربت زه سزاوار به یم تر کومه

یوہ حادثہ بانڈے

اے یزیدہ اے شہرہ خورنہ برنگہ کے دیپلاں شہرہ
چہ زما جنت دے واران کرو خیل بھی دے خواروزار

افساختہ چہ چرکوتے ہم پہ وانلہ نہ شہ وڑے
چہ دے زہ خنہ پہ دار کرم ستانیا زین دایے پہ دارشہ

ماخوئل خورشعانی کرے داو لہ پہ خورشحالو دی
اے دبل پہ غم خورشحالہ پہ کالہ دے دغم لار شہ

خیل ضمیر مطمن دے پہ خندا بہ دار نہ خیرم
دادنیا دار العمل دے بس کرہ بس کرہ تو بہ بکارشہ

دارتہ لو تپکے دنیا دہ یر تشیر ہی بل و کیر ہی
د خیل قبر فکر او کمرہ دچا خوار غریب پہ کارشہ

تاخوتل دابل پہ وینو خند لاسونہ دی سرہ کھی
خیل وجود درتہ سترشہ خیل غویبے کا انکارشہ

اے دھرتے ساؤ اگدارہ پتا رازونہ درخبرگند دی
درآئی کہ بے کناہ و کتاہے مل تہ مدد کمارشہ

۱۳۔ مئی ۲۰۰۰ء

سخاکوٹ ملا کناہ ایجنسی

یویشتماء صدی

برکوره در تیه دکمخو خیرے مہ کورہ
مانہ د پڑ سزیو او بنگرو خیرے مہ کورہ

نورے زمانہ وہ صفتیہ د شرابو دی
پر ییزہ دگور کنورول منگد خیرے مہ کورہ

تدے خان سیزے د غیرت پہ دو ن خون دے
مونز تہ د نیکونف د پلر و خیرے مہ کورہ

غداپ کھ شہرت نڈ پہ قلم دے مغرب او ستا یہ
بلی پہ مشرق د سرو ملیو خیرے مہ کورہ

اولیکہ شعرونہ پہ ینکاک پیرس لندن یاندے
مونز تہ دے و سود سلگو خیرے مہ کورہ

ماپینتا اچولے د پرتوگ نہ انکارسی یمہ
 ماتہ دشالونر لو پیتہ خبرے مہ کوہ

زہ لور د ملاجی نہ مختیارہ او مونیکا یم
 ماتہ در آفی د پتہ پینتہ خبرے مہ کوہ

۱۔ مختیارہ مالی

۲۔ مونیکا د امر یکپ د پخوانی صدر

بل کلینٹن محبوبہ

وخت

پہ مینت ہو زاری کی کلمہ واپس کیجی
تیرہ ورخ دڑو نہانہ پہ دے جہان

کہ تہ خاندے ہو کہ ترا ہے وخت تیرین
دے تہ نہ گوری چہ سترے دے انسان

خوشحالی کبر مہر میلہ خندا ژر ادری
زہرے کشتہ پہ چاہ نہ لوی خفگان

ماشعہ حوان و حوان برر حسن قالا کبری
کبری دخیور سے خاور سے باد شاہان

دیرے پیغمبرِ دولیٰ پہ ایمان میرے کھری
خُتہ کھری کوندے ورتہ پاتے ما شومان

من غوتہی وی سبک دوران تیر سپی
دسپرد کلوتہ و ژانی پہ خندان

بے قدری دوختا ونہ کھے درانیہ
بہ تالامید نہ بہ بیا کوی ارمان

عراق

داہے اسرے چہ د عراق جوئے ویرونہ کوئے
داہے قصورہ امریکہ چہ پرے ظلمونہ کوئی

داہے روضہ چہ د حینن فن بمبارتھی کیڑی
د علم پختہ د سیزلو تیار تھی کیڑی

د ماشومان چہ سرگرم د نگر تھی دسترنو کین
علم اکبر شلم اصغر سوزی او رو نو کین

دا جہان تونہ چہ سورس شو پہ گولو باندے
دا چہ ہمنہ د اورینزی پہ جولو باندے

دا پہ روضہ چہ د عباس پرا تھ ^{رہا} دا غونہ وینے
دا د عراق د بے وسیا ژونڈی عکسوتہ وینے

دا بو د اگان چہ شتہ کور وند کین بہر گور تھی
شاہ ظلمیان چہ در پہ در خاور پہ سرگور تھی

دا پہ عراق چہ دنیو کلیر الترامو نہ ہا دی
دا وی بھی دشیمان تیلو تہ دامو نہ ہا دی

دا چہ سورئی سورئی رو صہ تے دامام کولہ
شملہ تے بنکتہ دس آخج د کل اسلام کولہ

دا کومہ ویرہ دہ خاموش چہ مسلم پاتے شو
کابل کبی خان و ژ فی عراق خالی میدان پاتے شو

دا شی پرواز دکر بلا پہ دے دشتونو او کورئی
نوعے لیکل پہ زور تاریخ د خپلو وینو او کورئی

دا ابو غریب پہ جیل بندی رونو خوارا او وینئی
پہ ژوندون غو بنی ترے پر کیبئی مظلوما او وینئی

تول یهودیان یوہ نعرہ شوہ د عراق خلاف
رہہ تہ بیچ کرے دعلی رضا د رو صہ شین غلاف

دَہنکو و حَفَل

بیکہ چہ دی را کرے دَ جنت حور و شراب
ستی راتہ سیوا کرہ دَ حور نئی حسن شباب

سور لاس کنے کنہ ول و وغلِ حوالہ زما راغله
جانانہ خبہ بے غمہ دنتہ نشتہ دے حساب

کنول کہ دے خربیں نہ وی زما شونہ پیمانہ کرہ
بناشت زما نہ واغله کُان تہ جودہ میخانہ کرہ

دائن شپہ تولہ ستادہ بادشاہی کرہ تہ سحر
نماز راتہ و لاپ دے دسبا ستورے پہ سر

چو دے تے راتہ چلے کرے دسترگو پہ کاکو کہنے
شراب تے را کول راتہ دشونہ و پہ کاسو کینے

رور و تے حَکولمہ دَ لیچو پہ زانگو کینے
ماسستہ گے پتہم کرے وے دہینے پہ نچو کینے

چپیڑہ دانہ تاؤ وو دجنت حورے شیخان
رنگ رنگ نخرے کے کوئے گمبیدہ بہ پہ میدان

دھا و زہ مینہ کبیر و سحر و و سراروان
مخچے شونہ کے بیٹے و عہ پہ شونہ و دجانان

دو روئے دستہ شرب پہ خلع کبیر را کول
وئے سر پہ سینہ ایٹھے پہ مکیر مکیر حاکم

سپوہ مکی پہ نندارہ وہ ستورو حکان سرہ خندل
جانان ہم پتولم زہ تیر و کبیر و اوریلے

سپارانہ ہیر کمرے و و دھورو دے محفل
ملاچہ اذان او کہ و در آخے دیواو شری

نکریزے

کو یتر دن کہ سائبرہ یا کہ وادی وی دچاقم کین
 ہفتہ کور ستا دیار وی تہ پرتے ورتہ جا کین

تمہہ شپہ خوبو نہ کرے دجونو پہ لا سوند
 چہ دہرہ مین دارہ و س تاکیر دوی پہ نو کونو

بودی او حق نہ نہ مگورے پنکڑے تہ لا سوند
 پہ پینہ تورہ نہ تے سرہ کوے کے اندا صو تہ

عجبی دے نخرے دی یو خوا بل خوا تھتے جا کین
 پہ سر دے در آتھے اب دی داوی پہ ماہنا کین

تظہین

ما شرکول کے نونہ دان غونہ خیر نہ و مہ
مینہ کین سر شارہ د سلگونہ خیر نہ و مہ

سل قسمہ رنگونہ دجانان سترگی کین مالید
شپہ وہ راروانہ دتیر و نہ خیر نہ و مہ

زہ دیار پہ خند کین دیر مغرورہ ہے پروا و لای
شأنہ در قیب لامر کین چہ و نہ خیر نہ و مہ

یان ہے وفادار و و آہلہ و رخ بہ دیدن نہ و و
زہ دپشکال سختو غرمو نہ خیر نہ و مہ

حسن بہ و لاپ عشق بہ اور تہ قرے گذار کر ہی
زہ ددے ہے حسہ معشوق نہ خیر نہ و مہ

مان بہ ز نغمیر و نہ در شتد مینہ پیکہ بہ شہ
خدا بیگد در آخے ددے قیصو نہ خیر نہ و مہ

۱۳۱ اگست ۱۹۰۰ء

کلام سوان

په ورلده تهریدو سنهرا او پینتیا گون د حملونه
 پس چه قول سامراجی قوتونه د افغانستان
 خلاف یو نعره شونو دا شو شعر ونه ما په
 هغه ورخو کښ لیکلی وو -

چه په بد نظر زما کنډور ته کور دے
 ستا ما نرسا په ستا بچو ته اديره کړم

چه زما بچي په خپل دوزخ کښ سيندے
 واکتې هاوس په دے دنيا ته فنډاره کړم

پینتیا گون او تهریدو سنهرا خو ایتدار وه
 د ظلمت دا ټول دفتر به دے ايره کړم

د غیرت تپوس ې اوکړه د خیبره
 د کابل خاوره به ستا په وینو سره کړم

د رانجې زما تاریخ درته معلوم دے
 که روس په امریکه خوره وره کړم

وخت

خزان تل لو تھی د حسن خزانے
کتابو نو کینے لیک دی افسانے

تورے زلفے چہ دے سپینہ لو پتہ شی
پہ حضابونہ او درینسی ز مانے

در آخے بہ در پہ یاد شی بینکلی یارہ
چہ بلبلی دے کوچ او کرسی دستانے

پلوئشہ

ر بہ پہ مخ کین د جانان چہ دے سرخی و اچولہ
ولے دے ز رہ کین ورتہ دو مرہ بے رخی و اچولہ

د خوش بختی لیک دے د بینکلر نصیبہ کین او کپو
ز مو نڈ پہ برخہ کین دے تہہ مایوسی و اچولہ

پلوشہ

دوختا کر دونو کئی پتہ شوے خیل تصویر لتھوم
چہ زہ پتہ یار تہ شہم نذدے ہفتہ تدبیر لتھوم

جانان قصور دبیلانہ م بہ نصیب و اجور لو
نامہ دیار پتہ لیک کومہ خیل تقدیر لتھوم

دب نہ د حورو پہ بدله د زبہ سکونہ اخلہ
پر ہر پدھر زبہ ورلیبم چرتہ سفیر لتھوم

دخیل سپیخلی لیکوال و رو رکھل محمد مساور صافی کتاب

ژوندی خیالونہ

پہ ہریند شہر بانڈے تے کہے تنقید و نہ
مساور دی راغونڈ کہے پہ قلم ژوندی خیالونہ

فریاد پہ کئی دکوند و دے ژبا دیتیمانو
غندہ دزر دارو داد رسی د مظلومانو
تپال تے ہم ہیر نہ وو دبتی د مزدورانو

پہ مرگی تے دغنی او رسوا کہے خفکا نونہ
مساور دی راغونڈ کہے پہ قلم ژوندی خیالونہ

دے گران حلندہ ستورے پہ غزل کئی داسمان
حین نہ تے لیکای دی قربان تانہ قربان
پتنگ پہ فلسفہ دے دبابا عبدالرحمان

یاد کہے زبانی تے د خوشحال بابا شعرونہ
مساور دی راغونڈ کہے پہ قلم ژوندی خیالونہ

تیر و کینی دھروں شوکت آھین پلو شین نمر دے
د نثر پھلوان ز موندن مفلس دھشنغر دے
پہ تن بہ وی بود ا پہ حوصلہ ز لمے قس دے

د ژوند پہ ہر دگرے دقام کرے خد متو نہ
مسراور دی داغوندا کرے پہ قلم ژوندی خیالونہ

د ذہہ پہ حال خبرے سیدو لئی او سلیم راز
د عاکینی تل پہ خلد وی وپ مے نوم د جہانزیب نیاز
اقبال ورتہ بنو د لے د شاہین غوندے پد واز

منشی محمد زمان نہ د غنی کرے تپو سو نہ
مسراور دی داغوندا کرے پہ قلم ژوندی خیالونہ

پنتوے وہ ستائیلے پہ معنی دین او ایمان
مرید دستر بابا دے د ملنگ فخر افغان
دلر او بر قرون د زندگی لے غتا ار مان

مہر عمداں رھب دھشنغر سیپ کلو نہ
مسراور دی داغوندا کرے پہ قلم ژوندی خیالونہ

نن تیر شو و سبا خہ غم پکار دے اے شاہینہ
 راحہ چہ سرہ کینو نن کپ و دا خبرہ سپینہ
 داسیمہ ہشنر کپ و تشہ مینہ مینہ مینہ

دژ و ند پہ فلسفہ مرکی ^{دی} ایبسی کلک لاسو تہ
 مسرور دی راغوندا کرے پہ قلم ژوندی خیالو تہ

گیلہ تے پہ کبی کرے د شاہکار او د ساگرہ
 کیدے شی د مجیب نہ و سیا خفہ پہ خہ خبرہ
 راحہ چہ کپاہ او کرو قیصر شاہ د ہشنغرہ

واللہ پہ در اخی لری د پلار ہمرہ حقونہ
 مسرور دی راغوندا کرے پہ قلم ژوندی خیالو تہ

۷۔ جولائی ۱۹۰۶ء

د محمد شاہ باچہ حجرہ رنجہ

خان عبدالغفر خان۔ اول خان رسوا۔ اکرام اللہ گدآن۔

قمر نوریال۔ محمد اقبال حیران۔ مہر محمد مہر۔ عمران خان

خان۔ پیر مکمل شاہ رھبر۔ مرتضیٰ خان شاہین۔ ارشد جان

شاہکار۔ فضل علی ساگر۔ قیصر علی شاہ قیصر۔

ستر محقق دانشور تاریخ دان او شاعر

رحیم شاہ رحیم تہ

دا پہ قلم د خپل تہذیب چه خدمتونه کوی
دا په پروا چه هر یزید سره جنگونه کوی

دا به لوگي چه شو ایر ے دخپل احساس په اور کبی
یوه نعدہ شې لر او بد ته منتونه کوی

دا خپله خاوره مقدمه په اولاد چه گنډی
دا په نفاق چه پښتنو ته پیغورونه کوی

دا چه تحریک ته د جلسې جلوس حاجت نه گنډی
چکي کبی بند په قلم قام ته تقریر ونه کوی

اصل وارث د ے دا حمد رحمان خوشحال او چمنه
په خپل کلتور تل د مغرب سره بحثونه کوی

دا خیل لیکل چہ عداوت کینی د پوہا نو پیشی کری
 دارہیم شاہ دے چہ یو بل پردے تنقید و نہ کوی

د محبت دیوے بہ تے بلہ پہ مزار کری یو ورج
 د غہ نا پوہہ چہ پہ ژوند ترے نقرتو نہ کوی

د رانی شکرچہ پہ صف د شاہرا نو شہیر شوے
 پس د مرگی بہ کال پہ کال درلہ عرسو نہ کوی

پلوشه

دیر نادان وی چه اعتبار کوی په بنکلو
از غی تل وی پتہ ملنہ کنی دَچلو

پہ ناز و نوئے دو کہ نہ شے در انبلا
باغ دَ ذبہ تل پتہ ساتھ دد بلبلو

پلوشه

دیرہ مودہ پس دے زہ اشنا کو شے تہ را غلمہ
او بنکے م جرگہ کہے پہ ڈہا کو شے تہ را غلمہ

لب سر را برہ کہہ دا از غی حیکر م او کو رہ
تو ل سورے سورے پہ تہ تہ ملا کو شے تہ را غلمہ

تا د خیل جانبہ در آغے پہ پخوا و زلے دے
غشی پہ لیندہ کہہ زہ دے بیا کو شے تہ را غلمہ

دَسوَات مِيَا دَم پَانْدَه مَحْمَد خَان

هَر يُو لَفْظ دِے پَه وَ اَللّٰهُ دِک دِ تَاثِيْر دِے
سَتَا قَلَم دَ پَسِنْتِيْ ژ بِيْ سَفِيْر دِے

اَر سَطْر اَو اَفْلَا طُوْن دَرِيْه قَرِيْبَاتِ شَه
سَتَا تَحْرِيْک کِنِيْ دِ پَسِنْتُوْن دِ خُوْب تَعْبِيْر دِے

کَهْ اَلْوَت دِے دِ فِکْر و نُو تَر اَسْمَان دِے
دِ نَاوَل بَادِ شَاه طَبِيْعِيْت دِے دِ فَقِيْر دِے

نَهْ خَر خِيْزِيْ سُو دَا گَر و بُو لِيْ مَهْ کَرِيْ
دَا قَلَم دِ تَحْرِيْفِ نَهْ دِے دِ تَعْمِيْر دِے

سَر بَالَا دِے پَه هَمِه نَرِيْ پَسِنْتُوْن وِي
دَا تَقْرِيْب دِ پَانْدَه خَان دَا لِيْ تَحْرِيْر دِے

دینتو ادب بہ تل پہ تا فا زینہ
 اغزلے پت غیرت دے پہ خمبیر دے

محفتہ دانشورہ تاریخ دانہ !
 ہر ناول دے منفردہ ہے نظیر دے

المیرا عبد العظیم کہ پائندہ خان دے
 دسوات سے ہر لیکر ال دے با ضمیر دے

مغامرے در آفے لیدے نہ دے
 پہ تحریر کنے بنکارہ داتہ تصویر دے

۸ اگست ۱۹۰۶ء

تظمین

انزاد اوردوہ حق دیو تہون خیرہ دہ
دلراو بر پینتون دپیوستون خیرہ دہ

دسر پہ بدلہ کابل ازاد کرئی دسامراج
خیبر پہ چغو ژاہی دپینتون خیرہ دہ

اونہ شولہ پہ صبر د خوشحال توہی تہ لاس کرئی
پہ نرہ خیل حق واخلی د ژوندون خیرہ دہ

انزاد ژوند پہ نرئی دھر وکری روہ حق د
خیرات مہ غواہی چانہ د قانون خیرہ دہ

چہ موزن بہ تے اودہ و وقل پہ غینہ لکہ د مور
صدی پدے تیرے نہ دی دپرون خیرہ دہ

ز نغیر دنفاق مات کرئی یوہ خلہ او یو او از شی
باقی دغیر نماز نہ د پد یکون خبرہ دہ

صدئی تیرے شوے رونرو پہ لاسوھیٹھ را نفل
بیدار شی باتر را نو او س دیون خبرہ دہ

تر شو بہ نیلامیسی عنراتو نہ د ملا لو
ے وند تہ کدے او کرئی د جنون خبرہ دہ

گوھر چادے موند لے درائی د سیند پہ غار
دریا بکنی و رغوتہ مشہ دلتون خبرہ دہ

غزل

اسمان تہ کہہ د خیال داتا تر و سر و نہ تہیتہ شی
بلبل تہ پہ گلشن کینی دان غر سر و نہ تہیتہ شی

کہہ موندبہ د حرص دان و لنے د بنپو نہ لر کرے
غیرت تہ بہ پہ بنپو کینی د پیسو سر و نہ تہیتہ شی

کاملہ عقیدہ کرے چہ دے خیل ایمان پورہ شی
کعبیہ تہ بہ د ہولوبت خانو سر و نہ تہیتہ شی

د ہر دور یذید تہ موندبہ ور کرے حوصلے دی
زامن چہ غداران شی دپارو سر و نہ تہیتہ شی

زلمی شوی چه پستی، و هم شکر، گوید پند و اندرز
 لا یچ چه شایسته منجه و شکر، به یونان گوید

منگ چه دگر در پستی به خیر و بر
 نیت نه دگر میخاند سر و بر

دو که به زلف نه شایسته در آنجا نه تا بود
 چه کبر به گویند شایسته و کفر به یونان

غزل

رابہ شی بیابا بہ شی دا اخری محل نہ دے
لیک بہ پرے غزل کہہ مہ ذہن م لاشل نہ دے

او بینکو لبے او درینے لاپ بہ شی نظر زما
حم دیار دیدن لہ زہ ختم لا منزل نہ دے
دومرہ زہ بلد کہہ مہ یار دھجر شیو سرہ
اوس د مستلے زما خدا نیگو وصال حل نہ دے
یارہ دومرہ تے مہ چیرہ لاس کین بہ تسی تسی
دا زما نازک زبہ دے ستا د زلفد ول نہ دے
دومرہ غزلونہ ما ہجر کین لیکلی دی
لیک چہ پہ وصال شی اوس وایم دا غزل نہ دے
تیک وائے نا صحہ خو خنکہ تری نہ ستون شہ
لاخو د بنیو لاندے تے زبہ زما خجل نہ دے

گورہ سر سری ورتہ شمیر د چپو مہ کوہ
شعر در آخے دے دا نظم دا جملے نہ دے

غزل

نہ بہ کم شی ستا دحسِن پیتنگان
نہ بہ وران شی پہ مرگی زما جھان

چہ پہ تعالے دولت دروند وفاوی سپکہ
خہ روزگار بہ ہلتہ اوکری غریبان

دخدانی وردو مے سپرے پہ یار داغے
دکچہ کلئی بے شمیرہ وی یاران

مکل پہ قدر دمالیار ہلہ خیر شی
چہ وجودے تشازغی شی پہ خزان

دخدان ویش زر خرید و سرہ اوکرہ
درآغے دے ستا داو بنکو قدر دان

غزل

چہ در نہ سو پد ہجر اور نہ شی
د ذبہ زخمونہ م تہکور نہ شی

دا اولہ غشی لا سلکی و ہمہ
ز بیرگی م عشق تہ پیغور نہ شی

د ظلم پیٹہ پہ دنرا دالینہ
تیار و کبی روک تے زما کور نہ شی

د ہیٹ کھے بہ محسوس نہ کرے کوکئی
کہ دے نظر زما پہ شکور نہ شی

موند غریبان یو از لی بد بختہ
ز موند سایہ دے ستا پہ لور نہ شی

روک منزلونو راتہ خپہ پورلی کرے
د منزل کرینے راتہ کور نہ شی

غزل

من دے مہو سترگو خہ خہ خہ خہ خہ خہ خہ خہ خہ
 بنو کے یارہ پہ تلو تلو کئی شو داغونہ راکرک

زہرے سورے سورے شو وینم م پہ خہ راوتے
 زخی زخی شوم پہ حیکر دے گذارونہ راکرک

دتور و زلفہ پہ زنجیر کے عمری قید کرم آشنا
 لکہ دپیوسا بند پہ بند چہ دے و لرونہ راکرک

چہ پہ خندا کئی در خسار نہ لے نقاب بینکدے شو
 شورندو لے ماتہ د شرابو پیغورونہ راکرک

در آخے فام چہ خاموشی م خفگان اونہ کنڑے
 دمینی راز بہ پتہ سا تو یار قسمونہ راکرک

غزل

مئین چه شوے ز رگیه نذر تو نه خو به او پے
سحر ما بنام د بنکلی پیغور و نه خو به او پے

د حسن په بازار کبی خه قیمت د وفا نشته
جیبونه چه خالی وی ندر دو نه خو به او پے

په دے مادی پرسته دنیاگی کبی غریب خس دے
وصال ته راهی په زبانه داغونه خو به او پے

خلوص خوخته دو دمی نه ده چه مور به پر جاناشی
چه تیشه جولی را او پے نوا هونه خو به او پے

په دارپکبی منصور شو درانی گیاهی ته مه کره
دیدن ته چه راهی نو تهمتنه خو به او پے

غزل

من دے سپو سترگو خہ خرابہ خرابہ درد و راکر
بنو د یارہ پہ تلو تلو کین شو داغونہ راکر

ز پے م سورے سورے شو وینم م پہ خلہ راوتے
زخی زخی شوم پہ حیکر دے کذارونہ راکر

د تور و زلفد پہ زنجیر عمیری قید کپم اشنا
لکہ د پیوسی بند پہ بند چہ دے ولونہ س راکر

چہ پہ خندا کین در خسار نہ تے نقاب بینکتہ شو
شوند و تے مائے د شراب پیغورونہ راکر

د رآخے فام چہ خاموشی م خفکان اونہ کترے
دمینی راز بہ پتے سائر یار قسمونہ راکر

غزل

چہ شی جنگ ستا د حیا - ز ما د مینے
گوپ د ز ہرو بہ کریم خلیہ د ز پوہ وینے

ستا عزت یاندے بہ خیل عشق فدا کریم
دادے لوط د یو پینتون اے گل و دینے
کہ وفا کنی شوم سر تہیتی در تہ یا رہ
شورے ز ما پہ نامہ ستا جاے خیر نے
ز ما ز پوہ کنی ہی ہم جوہ ستا بتان دیا
ظاہری تصویر بہ ستا لہ کریم شیرینے
خیل نیگرمے ڈوند بہ او نیسمہ اور تہ
نوم بہ و انخلم پہ شونہ و ستاد مینے
یر رنگین سحر ز ما بس تر قیامت دے
اوس پہ سترگرم دے راوحی د ز پوہ وینے

دراغے خو دین پچوا مر و کنی شہیر و
دایو شو گہائی خو تاتے کرے رنگینے

۴۔ جون ۲۰۰۱ء

بجربین

غزل

زلفے پہ مخ دے راخورے کرہ راشہ
غشی بانرہ وروحے لیندے کرہ راشہ

ستا انتظار د حنکدن نہ سخت دے
لندے د ژوند م ورخے شپے کرہ راشہ
د مینې تندے م حیکر ستی کر و
خله میخانہ شو نڈیے کاسے کرہ راشہ
دار و سیا کة اور و سیا که تو رونه لکی
کو کئی تازہ زہے قیصے کرہ راشہ
د وختا مگر دونو دے غمونه پتہ کرک
بنبخی د غم نوے خیمے کرہ راشہ
خوبہ لوکے لوکے حواتی م سوز سیا
جو ہے پرے سے سرے بلے کرہ راشہ

نورے د صبر امتحان مہ اخلہ
درانی زبہ پورے نزد دے کرہ راشہ

غزل

چه مِ تور خال په مخ د یار او لیده
تخلیق در ب مِ فت په جار او لیده

خاموشه ناست و و په بلی د شونډو
چه مِ د حسن خو کیدار او لیده

بورا د سرو کله بنکلا زیا توسی
ما خه ناشونه غونډه کار او لیده

په قدرت پوخ چه د انسان ایمان کړی
ما په فطرت داسې اثار او لیده

د شرمه سره شوه چه په ما نظر شو
د رآخه یار مِ په سینکار او لیده

غزل

داخل تندی م ما تو لو خو چا پرے نہ بنو دم
سر م دغرو نو جنگو لو خو چا پرے نہ بنو دم

نما بھی چو پال کبی پروت سپوتہ کو تے جو پے شو
سپیرہ تقدیر م سوز و لو خو چا پرے نہ بنو دم

چہ رنرا کمانے او خنداے دمزدور سلکی دی
دغہ محل م نر و لو خو چا پرے نہ بنو دم

چہ پہ کبی لیکدہ ہر غریب تہ دتا تکی مزدوری
ظالم نظام م بدل لو خو چا پرے نہ بنو دم

کہ م پہ وینو دغریب دکور تیارہ رنراشی
درانی حیل خان م وژلو خو چا پرے نہ بنو دم

غزل

ز پمکيه او بينکه دليمو شوے دادے خه اوکرل
تير دقاتلو په کو شو شوے دادے خه اوکرل

چه تے جگره په پښتو نه په پيسو کوله
ولے خطا په داسې غلو شوے دادے خه اوکرل

سترگے رندے غونډے کانه لاسونه شل شولو
مکير دحرص په زولنو شوے دادے خه اوکرل

پيغلو بنگرهي زلموته داوړه دپيغور په توگه
لاړے ښه پته ښه پښتو شوے دادے خه اوکرل

پرون دپيغلو دسرتاج داوړيل کلې درانځي
نن تے خسره دکمخو شوے دادے خه اوکرل

پلوشہ

یارہ چہ خومرہ تہ نضرت زیاتوے
ہومرہ م خدا نیکو محبت زیاتوے

ما د جفا پہ چرو مہ ویرہ وہ
پہ ہر گذار راتہ ہمت زیاتوے

پلوشہ

ستارے م اوچے پہ ڈہا شوے دجانان دغہ
د عشق غم کرم بے خبرہ د جہان د غمہ

تمامہ شپہ دکور پہ لورے اسویلی کومہ
خوب دے زمانہ کبستید لے د ہیران د غمہ

غزل

سر پہ ترے زار کرم پہ بدل دسراں زانہ بنکاری
ذوے منصوریم داسودا راتہ اسانہ بنکاری

زہ خورے تل دنگھو شرنگد تہ شوکیرے کرمہ
پہ دفرا و ریح م پہ لیدو ولے حیرانہ بنکاری

د لو پتہم پلوے خلہ کبن خہ اوتہ شان دہ
مخکبن روانہ پہ شاگوری پریشانہ بنکاری

د ژوند پہ ہرا زینت م قول کہو چہ یقین دے راشی
ستانہ بغیر راتہ گل رنگہ دنیا و دانہ بنکاری

ستان انتظار دے درانی چہ ہم ژوندے تراوسہ
گنم سپرغی م اسویلو کبن داسمانہ بنکاری

غزل

پہ یار دحسن ورئے شپہ تیرے شوے
شکر دزبہ ایم اند یبسنہ تیرے شوے

اوس بہ رقیب ترے نہ پہ دودہ گدوہی
دَ تورو زلفد سلے تیرے شوے

ہر ماں یگر چہ بہ تے سیزل عاشقان
پہ ہفہ مخ داور لہے تیرے شوے

ز ما دستگرو نہ پہ لور د کمر یوان
پہ مخ داو بنکر قافلے تیرے شوے

جانان تہ اوس غموند کدے اوکھوے
پہ در آفے د غم چپے تیرے شوے

پلوشہ

د فرہاد پہ سوئی رنگ دے ستا قسہ وی
د مجنون پہ یو یو سنگ دے ستا قسہ وی

چہ کوز سترے در آفے رقیب تہ نہ کرے
د خوشحال پہ تورہ ننگ دے ستا قسہ وی

لندیزہ

د پیندن بچیہ پاسہ را بیدار کرے قول حوازان
د فری پہ نقشہ جگ کرے سور بیرغ د باچاخان

د دنیا حالات بد لیبی قام پرست پورہ نعرہ کرے
چہ پہ گور درنہ خوشحال شی نر پیندن و خرافان

غزل

ستر کے دے تو رے پہ کچن کرے ن چاتہ گلہ
رہنتیا رہنتیا وایہ روانہ شوے کوم خواتہ گلہ

کھنڈ کز برہ سرہ چکونہ لاسوے وک دہنگرو
شوندے چامونہ دشر ابو غشر جود د پشو

دچا بینا دے دمرگ کرے وایہ ماتہ گلہ
رہنتیا رہنتیا وایہ روانہ شوے کوم خواتہ گلہ

مازیگرے دے ازارونہ د دنیا مہ اخلہ
امتحان نور دعا شقانو دو فامہ اخلہ

دامنجان دی اہے دسی معالیٰ تہ گلہ
رہنتیا رہنتیا وایہ روانہ شوے کوم خواتہ گلہ

حسن فانی دے داغرو رہ دے ذرہ ذرہ شی
مہونہ مہاویے گلستان بہ دے ایرہ ایرہ شی

مستی یو و رُح بہ دے نیتی شی و ایم تانہ مکلمہ
دبنتیآر بنتیا و ایہ روانہ شوے کوم خواتہ مکلمہ

وخت دیر ظالم دے پیر و انہ لرحماد بنکلو یار
دیر خواتی نے خاورے کرے دیا دیکھو یار

لاصونہ پورتنہ کرے توبہ او کرے اللہ تہ مکلمہ
دبنتیآر بنتیا و ایہ روانہ شوے کوم خواتہ مکلمہ

غزلے

کہ رانہ تاؤ شی بنکر قہل د جہان
بیآہم ستایمہ د عشق پہ میدان

ستا انتہا رکہ روک منزل دے خیر دے
خان بہ سیزم پہ سرو لمبو د ہجران

د زبہ د خریکر چہ نفی جوہے شی
گوتہ پہ خلہ شی فرشتہ د اسمان

خوک پہ خندا خوک پہ ژبا خیلوی
مکر فریب م کرمی د بنکلو حیران

خہ لہ زیدونکے شپہ وہ تیرہ شولہ
 دھجر دشتہ کین داو بنکو باران

چاتہ شمی درد چاتہ مرہم پہ زخم
 جلاد جانان ہم مسیحا دے جانان

تنکی خیالونہ دے قالا ترغہ شو
 درآفخے خلی دے کہ جوں پہ ارمان

۲۔ جنوری ۲۰۰۵ء

غزل

د هجر توره شپه داسو یلو سره شوه قیره
د تم مو تم مو او بنگو او سلکو سره شوه قیره

په مانه كې شمیره دستورو او كچه تر صحره
په یاز هم تر له شپه په وسوسو سره شوه قیره

ستی نه كې پتند كړ لو د خپل بناخت په اور كین
د شمېرې خوانی هم د صبر و طبرو سره شوه قیره

ستی خوانی او حن په تشبیه د مار یگر وگا
سرخ د شفق لاره د قیر و سره شوه قیره

پیکه دوخت گردونوئے لالی دَ اَنگُو کَہ
 شوخی دسترگرد لارہ دچشوسرہ شہہ قیرہ

تہ ورد دلالہ کورہ پہ کورتہ کینا دجمات
 زما شیخہ کوکئی دسویلو سرہ شہہ قیرہ

پہ دار دام او رسی بہ درآقع چہ تل ستائلہ
 د زلفو قافلہ د کخوسرہ شہہ قیرہ

غزل

بے مقصدہ زندگی نہ مِ ذرہ تَنگ شو
حکے تینتہ کرسی د خلقو نہ پہ خنک شو

اوکے ستر مے پہ حُسن نہ مہرین سی
دھری باغ کھئی لولئی سرہ مِ جنگ شو

پہ قویو قویو چہ شربہ کرمہ تہ
ناگہانہ کرمہ قوی د بنگہ و شہ نگ شو

د بورا پہ شان چلوفو پسہ کدخم
بنکلوم مے زہ لالا یا کہ لوگد شو

دکنہ شواب پہ فرق نہ پوہیہ م
 منافقہ شومہ زہہ م جوگہ زنگ شو

سرگردان یوے کوکھ پسیہ روان یم
 زہہ م گیر دانہ دهن پہ غورخند شو

اوس خوتول عالم خبر پہ دغہ رازد
 درآخے دیار پہ عشق کبن ملنگ شو

پلوشہ

خوبن پہ بیا بیا یہ منکرے دخیل یار سرے
نہ حَمہ کلشن تہ زہ پہ خند کنی داغیاں سرے

تورے شپہ بہ زیرے د رانجے د سپاون راویکی
محل ہلہ شی خیل چہ زخمی کرتے شی د خار سرے

پلوشہ

کہ پہ مینہ کنی صادقے لور غرن لکہ پتنگ مشہ
د رقیب سترگو کنی خار شہ بندہ تکرہ لکہ اورنگ شہ

پہ جگر د سپینوا وینکد د رانجے یار چا خیل کرے
د تد بیر خبرے پرین دہ خیل تقدیر سرے پہ جند شہ

غزل

مکہ لالہ دخیل زہمک زخونہ کورمہ زہ
داز غومینہ کبز دوصال کلو نہ کورمہ زہ

کمری چہ پیوند دلراو پر د زخمیرونو کمری
غزل تہ دایے دوہ خلدور شعرونہ کورمہ زہ

سترے او شونہ یم دپیغلو هر شاعر ستاقی
دسر پر و فی تہ کے خو تارونہ کورمہ زہ

چہ او بہ خور پرے دخیبر داوچو دشتواو کرم
دامو سین نہ تر جہلم ور خونہ کورمہ زہ

چہ جو زغلیہ ترے دہنتون دپت غیرت اوکرمہ
 پہ پنہنتنہ سیمہ یو شو سرو نہ گورمہ زہ

کہہ داہر یوقم عوصلمہ پرے دہنتون پورنہ شی
 ورتہ کتاب کین د خوشحال قولو نہ گورمہ زہ

پہ دارختل د مینہ جنک کین لیوننتوب گنہم
 دقام پہ جنک کین درآخے دارونہ گورمہ زہ

غزل

یاد داکرے قتل زخمونہ ہے پہ زبہ دسی
تکلیفونہ او درد و نہ ہے پہ زبہ دسی

قتل گماہ دوسر و جو منح کبی شتکے حال
دپین و ان شوندر و جتکونہ ہے پہ زبہ دسی

پہ پانزیمو کبی پہ ناز ناز قدمونہ
پہ وینتو کبی سرہ گلونہ ہے پہ زبہ دسی

پہ ہر خط کبی د رامبیلو امیلونہ
ستا وعدے او قسمونہ ہے پہ زبہ دسی

جے قدارہ انتظار سکری ماہنام کبی
ستا دیار تہ منتونہ ہے پہ زبہ دسی

دکعدر غاپہ یخ سورے دخرولے
دوانیہ! قتل یادونہ ہے پہ زبہ دسی

ووتا

دو نرو خو به دو که کین و غوله وو به داخل
به لختی پانپ او کو به کرو سودا دخیل ایمان

ز ماخر په سرک خه کرسی نه دگیس لرمه توان
په ایکسچینج او تهر انفرمرو باندے خه کری غریبان

د ااته پنخوسته کال دے نه به د اشوم زویم خول
پلاریم همه په ضعه طبعه کور له لادو په ارمان

یورے زه به درته مفت کریمه د و د می کپه مکان
بل و ے ماسره اختیار کین د جنت حورے غممان

چه موسم د الیکشن شی د اے و روحی لیدران
لکه خنک چه پشکال کین د ابهر سپر شی پیتنگان

دام خپله نا اهی ده قل دو و پ کومه زیان
روزگار په لالچ و رکرم امانت د باچا خا

خہ ناشی نے غوندے کار کے خیل قسمت تہشم حیر
دینجاہ دیران کر ہی گتہ زما ذرتلی پہ تاوان

خدا یہ بل لار بنو د پیدا کہے رحم او کہے پہ افغان
ہر یو قوم پہ برہ خیر سی موند پہ بنکتہ یروان

دا گناہ زمونہ دہ خیلہ ہی شکرک نہ دی قصور وار
چہ پرے موند منزل تہ روس رانہ ہی ہفت ہفت لار

دیر دو بوسو شکرکے کرو یر پہ کھی کہ پہ بنار
د حرس تیر و پا ندہ کرو لاسو کئی نیسو انگر

اے ملنگ فخر افغانہ لاپو قام دے شوتار تار
ہم ہفت چے روان وی چہ شکرک نیسی تے مرچار

د شہباز بھی آپوس شو پہ در پرو وی داغیار
شپہ او وریخ بل تہ کلم یزی لکہ دہ د بازار

د دنیا حالات بدل یزی جائے چہ حان ورتہ بدل کرو
یا بہ حق پہ رضا رانی یا مید چنہ بہ پرے دل کرو

دخیبر ناوے تہ زلفے بہ پہ خیلو لاسو ول کر و
 یا بہ جو بہ دینتو خٹان کر و یا بہ محان خاور خجل کر و

۱۳۔ فروری ۱۹۹۳ء

ڈوب بلوچستان

زما زوئے زریاں درانے

وہے وہے خبرے زہ لومے راتہ دغر کرہی
پہ ستہے ستہے ڈبہ چد تیسے دہرو بر کرہی

دادا سرہ م کچی زہ پرون تے ووم و ہلہی
زر منہہ کرہی دمور پہ غیبہ پتہ زما سر کرہی

وہو و وہ خبرو نہ قیصہ لویہ کرہی جو رہ
سنماتہ مینہ وافی گدو بچہ راتہ دخر کرہی

نیمگہے خوب نہ وینم کرہی چہ ستہے شی یو آئے
راپاسہ دادا چا خوک اواز در تہ بہر کرہی

امی بلا را غلہ وہ یو آئے چہ زہ کور ووم
مجال شتہ کہ روپہ نہ وی چہ بند دغہ دفتر کرہی

کوکئی بہ درلہ درکوم کہ پیسہ راکوے کیک لہ
بیدار لکہ بلال تو پچہ ملا آذان سحر کرہی

جاے تے تل پد دٹی وی دپیزار دغھے خال دے
 چہ شوک تے ورتہ داوی دے پہ نغم تے دگر کرہ

غریتہ لب: دو راکرہ چہ ارمان تے زہ پورہ کرم
 بچے شہ درتہ و اخلم دے بہ چغہ دموترہ کرہ

خبیر د کھان نہ نہ دے چہ پہ تن جاے پردی دسی
 دھر کما دسی ہارن پیسے بہ زر مندہ بپہر کرہ

دا دا ستا موترہ را غلر زرخیلو راتہ را او اخلی
 ز ما پتلون دے چرتہ مورسہ پہ کو رکینا شر کرہ

د مینہ مسندہ ما تہ کمران د خیلہ کھان نہ
 ز ما د با غچے کلمہ اللہ دید دے سگر در کرہ

دزره آواز

جان سره خبرے کرم جانان سره خبرے
شپہ او و ریح یواھے کرم خیل جان سره خبرے

خہ کرمه رنگونه خیل شونده م ہے رنگه شہ
غور هغه اذنان چه کرمی خیل شان سره خبرے

وریح م کله تنگ لحد کرمی شپہ راتہ وجود سیزی
سره کلونه نه کرمی د خندان سره خبرے

مینہ هله خوند کرمی چه رمی جان او جانان سیال
زه کرم د مرگی ته د جهان سره خبرے

نه و به غوتہی زه کل ہے وخته رث یدے ہم
ستا قابل زه نه ہم کره خیل. همان سره خبرے

او چه شی اعلان درانی مر شو وار خطانہ شی
خو پر رے کدے به لے هجران سره خبرے

انقلاب

اوپنیکے چہ وینہ شہی مسلکد سرہ اھونہ راشی
مرکی چہ غریب شہی دظلمونو طو فانونہ راشی

چہ د بلیں اواز بندسی شہی پہ پنجرہ داغیار
چہ د کلو شونو ے زحی شہی پہ نینہ د خپل خار

چہ د اسمان منہ سرہ خاموش ما بنام او وینہ
د سحر باد تہ چہ د کان غنڈن پیغام او وینہ

چہ د غربت لو ے ہر خفا اقدو کے تیار کے جو دے کوی
چہ پہ دو دے پسہ مخلوق چنے سو رکے جو دے کوی

دخویندو لونہی لو پتہ چہ تچندو پور تہ شہی
چہ د کھوانا فونہ خردینے پہ دندو پور تہ شہی

چہ شہی اوبہ خروب مہیان ہاندہ دریاب کین شہی
مسلکے بدلے د رآخے پہ انقلاب کین شہی

۱۷ نومبر ۱۹۸۷ء چارسدہ کالج

دورنگی

نہ کہم دشوئی اور خسار خبر سے
نہ دل لئی گل او بیہار خیبر سے

نہ درباب کباب شباب ذکر کہم
نہ دما بنام ساقی میخوار خبر سے

نہ زہ نغمہ. د بلبلا نو او س م
نہ ماز یگر کبی دیدار خبر سے

نہ یم عاشق نہ معشوقے خوبنوم
بد سے گنیمہ پہ حار حار خبر سے

نہ بے دستگد نہ د لالہ خوبن دسی
نہ دندگی دانستار خبر سے

نہ دغربت دوزخ ایسہ ایسہ کہم
تل بہ لیکم داور انکار خبر سے

لوگھے ھے خیر کہ نغری کہیں نہ وی
خوچہ بیان کرم دلداد خیرے

زہ خیل بچی پہ دلا سو مارہ کرم
لوسترنگی خواہی خوش گفتار خیرے

د بے وسی چکئی ھے دل خوانی کرہ
خہ رنگی او کرم د خمار خیرے

شاعری نہ کرم د زہہ بدج سپکہ وم
پہ دانگ پیللی کرم پہ جار خیرے

دداخے نہ دے دورنگی عالمہ
چہ خوری سکرک گوی دا چار خیرے

کل دستہ

مکملہ ستہ مادھے نابغہ لیکوالر د نو موند او تخلصوند
 نہ جو باہ کہے دہ چہ د خیلہ موندنی ژبے او خاورے
 پہ غم سستی دسی۔ دا ہفتہ پسیکلن خلق دسی چہ د زرگرند
 کاندرا کاھو دو دستور اور رسم و رواج کے نن ہم ۔ قلم
 ژوندے ساتے دے ۔

د کل د بیتے ہر لفظ د لیکوال نوم یا تخلص دے چہ ما پہ
 شعر کیں بلحاظ معنی استعمال کہے دے

دراخے

داچمل، ساؤل، سیلاب زبہ تہ سلام کی
 چہ کے قام پہ کانہی اولی او دوسی خاندسی

قلندرو اباسین زبہ د حمزہ دے
 پہ خاطر د علی خان مں ہشنغر تہ

موران اعظم کہو پریشان د چا فرمات
 دوسی خہ ہر چاتہ پہ رونہ تندسی خندا کہی

چہ ملنگ رحمان خرنشمال مفتون کے ہیر کہو
 ہفتہ قام بہ د غنی خہ قدردان شی

یہ بشریٰ دہ پبنتہ دوه کا خیل دی
 چہ پبنتون قامے پہ خیل قلم ژوندے کرو

قانتہ زیتون بیسیاے پبنتے دی
 گرد دینپو بہ ے قول پنجاب کبی بدل نہ کریم

سمندر کوزہ کبی بند کرو ختکا نو
 داتک دریاب بہ ثخہ پیرے اثر اوکری

نیاز رضا کرو زا خیلی سوز ددھقان
 پبنتانہ وو جدا کرے سو اجرند

نورین شمع کہہ رو بنان پہ ہشنفر کبی
 اوس بہ جو نے ے رنہا تہ شاعری کری

معظم جانہ کدہ نغابہ ہغہ چم تہ
 چہ سپرے پہ کبی پہ ویر خزان مکے وی

د حسرت پہ نظر گورمہ شاہین تہ
 چہ پرواز کوی پہ دنکو دنکو غرونو

عبدالصمد خان چکنی بابا تہ د عقیدت پیر زوئے

پاسہ خان شہید بابا

سوات وزیرستان کہ باجوہ دے اور پیر بلکے
پاسہ خان شہید بابا پہ خاورہ دے یرغل دے

ھر طرف تہ اوہنکے دی سنگوں دی فریادو نہ دی
کور پہ کور ماتہ دے حسرتو نہ دی اھونہ دی
وینگرین لت پت امام بارگاہ او مندر ونہ دی
نہ حجرہ محفوظ دہ بابا نہ موجمانونہ دی

خان او ملا یروشو د پنتون بجو تہ چل دے
پاسہ خان شہید بابا پہ خاورہ دے یرغل دے

خدا شہ نکہ سن تیس بابا ملیانہ ضمیرو نہ کھری
نہ دے تے سامراجو سرہ خیل زانو لوترونہ کھری
جوہ پہ مدرسوئے دبارو دو امبارو نہ کھری
ماتہ تے مور چہ مہر محراب او جمانہ کھری

او بہ کرم ترون دلراو پر پہ یو افغان بابا
 جنگ بہ شہدہ د پښتنو کرم تر اسماں بابا
 حد بیگر ماتہ یو دے باچا خان او صمد خان بابا
 یو کے مدعا یو کے مر ام یو کے ارمان بابا

تل کے سوخے بیٹے پہ سر و غر مو کرے منزل دے
 پاسہ خان شہید بابا پہ خاور دے یرغل دے

کرم بہ را بیدار او دہ جذبات د فنکیالہ بابا
 ما جالے لیدلے پہ خیبہ د تورو یالو بابا
 تل تاریخ یاد کرے پہ نامہ د جنگیالو بابا
 سیال بہ پښتانه کرمی د قامرف د سیالو بابا

وائی در آفسے جنگ یم راغلی تل درشل دے
 پاسہ خان شہید بابا پہ خاور دے یرغل دے

۲۳۔ جون ۲۰۰۷

قرنگزی

یوہ حادثہ باندے

ستاد لریمیٰ م رہہ تل پتا پتا صفت کرے دے
دھرانان لکہ دخدائے م عبادت کرے دے

پہ سمہ او غرم تل دظلم نہ نفرن کرے دے
ما خودشمن سرہ ہم خدا ٹیکو محبت کرے دے

بیکاه م قتلہ شپہ پہ تیر ژونڈون سوچونہ کول
دیویو ورح م دخپل زبہ نہ تپوسونہ کول

تل م خالقه دخپل نفسی سرہ جہاد کرے دے
ویش م دمیئے پہ گوتہ گوتہ دخپل ہیواد کرے دے

دھر تکلیف الزام م تل پہ خپل تقدیر ایجنہ دے
دزبہ البم کبی م محفوظ ییریہ تصویر ایجنہ دے

ماتہ کنڈہ کبچہ مِ تول کرلِ حنپلِ گنہاء او ثواب
 و اللہ خالقه لائق تہ و مِ ددے دوسرہ عذاب

اوس خود عبث راتہ بنکارینہ می ربہ تاتہ فریاد
 دادا سرہ دے کپ و ماشوم افراسیاب بر یاد

۱۲۔ مئی ۱۹۰۰ء

سخاکوتہ ملاکنڈ ایجنسی

اے دادا شبیر درانی
 اے افراسیاب زما کشر زوئے

تظمین

د خپله کله مزدور دی پسه بهره یاره
د ختو لو تو کور دے هیر نه شی
دولت کبی روک نه شی ز مانه مسافره یاره
د ختو لو تو کور دے هیر نه شی

سپړلے چه گل شی بلبلان اتڼې چمن کبی جوړ کړی
ستا د راتلو طمع ز ما پیدا شی
محر کله چه پرخه ینکل کړی او خندا جوړه کړی
ستا د راتلو طمع ز ما پیدا شی

داحه داحه چه غاږه ورکړو یو تر بله یاره
د ختو لو تو کور دے هیر نه شی

غڼم لو شو دے کله په کله کله پکې گیدې پرتې دی
داحه داحه چه پتې پتو نږه او کړو
غوبل شروع دے دهر کوره د مستی چغه دی
داحه داحه چه پتې پتو نږه او کړو

دڀڻتون خدا خاوره جنت دے ے خبہہ یارہ
دختہ لو تو کور دے ے ھیرتہ نشی

ورک دے دولت شی د بودی مورہ چہ زوگے جدا کړی
خدا یہ جنت دڀڻتون خدا خاوره کړی
دڀڻتنو بچی تر کورہ مسافر یہ او سی
خدا یہ جنت دڀڻتون خدا خاوره کړی

قربان شہ ستا یہ او پښه پروق خړه خاوره یارہ
دختہ لو تو کور دے ے ھیرتہ نشی
دولت کښی ورک نہ شے زمانہ مسافر یارہ
دختہ لو تو کور دے ے ھیرتہ نشی

پہ شتہ وطن کښی مو پښی جارو اغیار: تہ وھی
دلراوی پر پښتنی یو شہ سہ
د زمر دوی او لعلو نو کتہ بل کرہ حی
دلراوی پر پښتنی یو شہ سہ

سامرا جی مینہ بہ یو ورح دے کړی ے درہ یاد
دختہ لو تو کور دے ے ھیرتہ نشی

ترخو او سڀين و به ڄي نومه په نومي د ر آ فجي
 ستا د ځي ته وي پښتون خوا جو به د کور
 ماته پښتني زده ستره تله باچا خان ا ر ما فجي
 ستا د ځي ته وي پښتون خدا جو به د کور

راجه چه چين حد په زور واخلو در په دنه ياره
 د ختو لو تود کور د ځي هير نه شي
 دو ښکښ ورک نه شي ز ما نه مسافره ياره
 د ختو لو تود کور د ځي هير نه شي

پہ لبنان کن داوہ دیرشا ماشوما نو پہ سوک

اوژاہم حان کہ فلسطین او کہ لبنان اوژاہم
کہ نہ بغداد کابل باجدہ و زیر ستا اوژاہم

اور نہ بل دی پہ ہر لور دمسلمان پہ خو نہ
تس نس جمات شہید قران کہ یتیمان اوژاہم

بیت الجبیل کنی خفکان او کہمہ دکو نہ وسہ
کہ نہ تہ تہ تہ تہ اوہ دیرشا ماشوما اوژاہم

ظاہر نہ لیک دصدریش او کہ شیر و ن کرہ زہ
کہ نہ ایہو داو لمرتہ او تہ نی بلیر شیلما اوژاہم

۱۔ دینان بنار ۲۔ دامریک صدر چارج و بلیویش

۳۔ ایریل شیر و ن داسرائیل پخوانے وزیر اعظم

۴۔ ایہو داو لمرتہ داسرائیل او منے وزیر اعظم

۵۔ قوتی بلیر دیو لمانی وزیر اعظم

ناخدا

دانه مہ کوئی پد بشتنہ دتور رنگد سیکہ مگر یوان
دایو مس دجانان او کوئی چه انعام دے کہ تاوان

بیں ہفہ م ناخدا دے ہم صفہ پسہ سوان
نہ وجد لرم نہ وینہ نہ م سوچ دسود اوزیا

کله فرش م کوئی پورته دوسرہ لوب کله اسمان
کله لاندہ م گذار کوئی کله خسی پہ بیابان

کله کله م حیران کوئی چه دامینہ کہ نفرت دے
کله کل زہ دسپری شم کله سوتھی د ویران

پہ نا نا کینے پتا بنہ وی د نفرت مینہ پنہان
پہ زیار سی ماں یگر سی کین د بو دئی قال پہ اسمان

کله هست کله لولی شم چه شراب دشو نذر و را کوئی
کله حلق م تریخ ز قدم شمی چه کوئی نہ راتہ جانان

کائناتِ مِ قَدَل چنہ کرمی خرنافے چرتہ نشته
خدر خال دجانان شنگه درته زه کرمه بيان

قعرے زلفِ سره لاسونه که زما قابله نه و می
گردد العده بنیپر کے راکرے وی په مابه کے احسان

ما بیگانه خرب کین بینک کرے ستا دینپر تلر په مینه
حکله فن نشه نشه مِ بی خبره دَ چنل محان

زه منم ضاقت د مینپر یوه ورخ به راشی ماله
ولے مابه گدرته او په وی په زه بانده ارمان

اے دمپر و قدر دانف لب په ژوندے قدر او کریمی
مهری چادی ژوندی کرمی په ژبا او په گویان

د زانفخ خرمستا سایه ده وجود وینه او مسائے ته
چه ترخو وجود ژوندے وی سایه گرمی په جهان

جھینز

لکه ورک شی مسافر نہ خپل کاروان
داسمې زه يم بے درکه د خپل گمان

ورخ خو ورخ وی شپه سبا کوم په سرچو
سترگه سرگه لوند په او بنکو شی گریان

لکه لعدم لور کړه لویه په سپیڅ کین
پیغلتوب ټه شو خزلے د دیدات

ما په قبر ټه خوره بنار سئ کړه
د دولتی ټه هم پوره شولو ارمان

په جھینز حیار سیرت د غوښت دانہ ده
د رآخې عبث گیلیم کړی غریبان

خوشحرونه

(۱)

که وی ر بنتیا چه عرشا ته رسی د غریب ا هوند
په رب قسم چه هر اختر به زلزله وی هلته

(۲)

ما شومه لور به م ژبا کوی نگرین و پسې
ز ما جونگره نه اختره لب په دوه تیر شه

(۳)

بنکالو دے هم اختره رانه شمی ز ما په کوڅه
جیب م خالی دے خور به طبع د بنگر و م کوی

(۴)

طالبه دلته اعلا نو نه دا اختر مه کوه
موندن غریبانو ته اختر او محرم یو د

غتبہ اختراہ دور کو تھی و اتمہ غورہ بنکارے
لرے پہ پوسن خومِ بچی پہ مرہ غیتہ او خورک

اے درد دار و ربہ ماتہ خیل خالق او بنایہ
یو خمر لحنہ ترے دسکون خیلو بچرتہ غواہم

ورکو تپے اختر

۲۳ اکتوبر ۲۰۰۶ء

یادگیرنہ :

د اشعرونہ پہ ورکو تھی اختر پہ نیتہ
۲۰۰۶ء کین د پستو عالمی کانگرس او
غنی خان پندرادی تحقیقی ثقافتی جرگہ
لہ خواپہ عید کار و چاپ شومی دی۔

~
(دراغی)